

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
другий (магістерський) рівень вищої освіти

на тему: Теоретико-практичні аспекти обліку та державний аудит
необоротних активів бюджетної установи

Виконала: **Романенко Дар'я Олександрівна**
здобувач спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

Керівник: **Полятикіна Лариса Іванівна**
доцент кафедри обліку і оподаткування

Рецензент: **Мазіна Наталія Миколаївна**
головний бухгалтер Сумського
національного аграрного університету

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет

Кафедра

Ступінь вищої освіти

Спеціальність

Економіки і менеджменту

Обліку і оподаткування

Магістр

071 «Облік і оподаткування»

Завідувач кафедри

Затверджую:
І.М. НАЗАРЕНКО

« 08 » листопада _____

2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧУ

Романенко Дар ї Олександрівни

(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема роботи: Теоретико-практичні аспекти обліку та державний аудит необоротних активів бюджетної установи

2. База практичного дослідження:

Фінансове управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області

керівник роботи **Полятикіна Лариса Іванівна, к.е.н., доцент**

(прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджена наказом по університету від _____ 25.11. 2024 р. № 3873/ос

3. Строк подання здобувачемзакінченого проекту (роботи) _____ 24 грудня 2025 року

4. Вихідні дані до проекту (роботи):

первинні та зведені документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку, статутні та установчі документи, фінансова, статистична, бюджетна та податкова звітність, законодавчо - нормативні акти з питань обліку і контролю, монографії, фахові наукові статті та доповіді на міжнародних науково-практичних конференціях з питань сучасного стану та вдосконалення обліку, аналізу, аудиту і контролю.

5. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

дослідити економічну сутність категорій

вивчити нормативно-правову базу та інформаційне забезпечення з теми дослідження;

провести підбір та аналіз наукових літературних джерел з тематики дослідження;

здійснити діагностику фінансово-економічного стану бюджетної установи;

розкрити стан організації обліку необоротних активів бюджетної установи;

виявити недоліки та запропонувати шляхи вдосконалення обліку і аудиту необоротних активів бюджетної установи;

проаналізувати ефективність контрольно-ревізійної роботи в установі та запропонувати шляхи зміцнення;

сформулювати висновки

6. Дата видачі завдання

«08» листопада 2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів підготовки кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення та затвердження теми дослідження, складання плану – графіку виконання роботи	жовтень 2024 р.	
2.	Підбір та аналіз літературних джерел, підготовка першого теоретичного розділу	грудень 2024 р. - січень 2025 р.	
3.	Збір аналітичної інформації, обробка результатів дослідження та підготовка другого розділу роботи	лютий-липень 2025 р.	
4.	Підготовка третього розділу кваліфікаційної роботи	вересень - жовтень 2025 р.	
5.	Підготовка висновків, пропозицій та узгодження з керівником	жовтень-листопад 2025 р.	
6.	Підготовка кінцевого варіанту кваліфікаційної роботи	листопад 2025 р.	
7.	Опрацювання зауважень керівника, перевірка на автентичність	10-15 грудня 2025 р.	
8.	Рецензування кваліфікаційної роботи	15-23 грудня 2025 р.	
9.	Представлення кваліфікаційної роботи на кафедрі, деканат	24 грудня 2025 р.	
10.	Підготовка доповіді, презентації до кваліфікаційної роботи та її попередній захист	18-28 грудня 2025 р.	
11.	Захист кваліфікаційної роботи	29 грудня 2025 р.	

Здобувач вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем

Дар'я РОМАНЕНКО

Керівник роботи

Лариса ПОЛЯТИКІНА

АНОТАЦІЯ

Романенко Д.О. «Теоретико-практичні аспекти обліку та державний аудит необоротних активів бюджетної установи» Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за освітньою програмою «Облік і оподаткування» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування». Сумський національний аграрний університет, Суми, 2025.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку та аудиту необоротних активів, а також пошуку ефективних шляхів їх удосконалення в умовах діяльності бюджетної установи. У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади обліку та державного аудиту необоротних активів в бюджетній установі. Розкрито економічну сутність цих процесів, їх значення у забезпеченні ефективного функціонування установи, а також визначено основні методичні підходи до їх організації та вдосконалення. Проведено дослідження сучасного стану та тенденцій розвитку Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області. Визначено організаційно-економічні особливості діяльності установи, охарактеризовано її структуру, функції та основні напрями роботи. Здійснено аналіз фінансово-господарських показників фінансового управління, досліджено динаміку її фінансового стану та оцінено ефективність використання бюджетних ресурсів. Розглянуто особливості організації обліку та аудиту необоротних активів у бюджетній установі, визначено специфіку ведення бухгалтерського обліку відповідно до чинного законодавства та нормативних вимог. Обґрунтовано пропозиції щодо вдосконалення системи обліку, підвищення рівня фінансової дисципліни й раціонального використання бюджетних коштів.

У роботі проведено дослідження теоретичні та практичні аспекти організації бухгалтерського обліку й державного аудиту необоротних активів у бюджетних установах. Визначено економічну сутність, класифікацію, оцінку та порядок документального оформлення основних засобів. Проаналізовано стан

обліку необоротних активів у фінансовому управлінні виконавчого комітету Лубенської міської ради, виявлено основні проблеми та розроблено пропозиції щодо їх усунення. Запропоновано шляхи вдосконалення системи внутрішнього контролю та підвищення ефективності державного аудиту. Результати роботи можуть бути використані в практичній діяльності бюджетних установ для підвищення достовірності облікових даних і раціонального використання державного майна.

У процесі ознайомлення з методикою обліку та контролю необоротних активів в Фінансовому управлінні виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області було встановлено, що установа дотримується чинних нормативно-правових актів і методичних рекомендацій щодо ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах. Облік здійснюється відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі та інших нормативних документів, що регламентують оплату праці. Для забезпечення достовірності даних та формування звітної інформації про наявність та рух необоротних активів бюджетної установи використовуються первинні документи, реєстри бухгалтерського обліку та форми фінансової звітності.

У Фінансовому управлінні виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області облік і формування фінансової інформації здійснюються на основі даних бухгалтерської та фінансової звітності. Узагальнення результатів проводиться шляхом порівняння доходів і витрат, що дозволяє оцінити ефективність використання бюджетних коштів. Для підвищення точності обліку та аудиту необоротних активів доцільно використовувати автоматизовану систему, яка забезпечує обробку первинних документів, формування проводок і звітних показників у режимі реального часу. Одним із напрямів діяльності є удосконалення системи внутрішнього контролю фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області.

Ключові слова: облік, аудит, необоротні активи, бюджетна установа, основні засоби, контроль, ефективність, державний сектор.

ABSTRACT

Romanenko D.O. "Theoretical and practical aspects of accounting and state audit of non-current assets of a budgetary institution" Qualification work for the degree of higher education "Master" in the educational program "Accounting and Taxation" in the specialty 071 "Accounting and Taxation". Sumy National Agrarian University, Sumy, 2025.

The qualification work is devoted to the study of theoretical, methodological and practical aspects of accounting and auditing of non-current assets, as well as the search for effective ways to improve them in the conditions of the activities of a budgetary institution. The qualification work examines the theoretical principles of accounting and state audit of non-current assets in a budgetary institution. The economic essence of these processes, their importance in ensuring the effective functioning of the institution are revealed, and the main methodological approaches to their organization and improvement are determined. A study of the current state and development trends of the Financial Department of the Executive Committee of the Lubensk City Council of Poltava Region is conducted. The organizational and economic features of the institution's activities are determined, its structure, functions and main areas of work are characterized. An analysis of financial and economic indicators of financial management is carried out, the dynamics of its financial condition are studied and the efficiency of using budget resources is assessed. The features of the organization of accounting and auditing of non-current assets in a budgetary institution are considered, the specifics of accounting in accordance with current legislation and regulatory requirements are determined. Proposals are substantiated to improve the accounting system, increase the level of financial discipline and rational use of budget funds.

The work studies the theoretical and practical aspects of the organization of accounting and state audit of non-current assets in budgetary institutions. The economic essence, classification, assessment and procedure for documenting fixed assets are determined. The state of accounting for non-current assets in the financial

department of the executive committee of the Lubny city council is analyzed, the main problems are identified and proposals are developed for their elimination. Ways of improving the internal control system and increasing the efficiency of state audit are proposed. The results of the work can be used in the practical activities of budgetary institutions to increase the reliability of accounting data and rational use of state property.

In the process of familiarizing with the methodology of accounting and control of non-current assets in the Financial Department of the Executive Committee of the Lubny City Council of Poltava Region, it was established that the institution complies with current regulatory legal acts and methodological recommendations on accounting in budgetary institutions. Accounting is carried out in accordance with the requirements of the Budget Code of Ukraine, national provisions (standards) of accounting in the public sector and other regulatory documents regulating labor remuneration. To ensure the reliability of data and the formation of reporting information on the availability and movement of non-current assets of a budgetary institution, primary documents, accounting registers and financial reporting forms are used.

In the Financial Department of the Executive Committee of the Lubensk City Council of Poltava Region, accounting and formation of financial information are carried out on the basis of accounting and financial reporting data. The results are summarized by comparing income and expenses, which allows assessing the effectiveness of the use of budget funds. To increase the accuracy of accounting and auditing of non-current assets, it is advisable to use an automated system that provides processing of primary documents, formation of postings and reporting indicators in real time. One of the areas of activity is the improvement of the internal control system of the Financial Department of the Executive Committee of the Lubensk City Council of Poltava Region.

Keywords: accounting, audit, non-current assets, budgetary institution, fixed assets, control, efficiency, public sector.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ДЕРЖАВНИЙ АУДИТ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	13
1.1 Економічна сутність та класифікація необоротних активів бюджетної установи	13
1.2 Нормативно – правове регулювання обліку необоротних активів	15
1.3 Теоретичні аспекти обліку, контролю та державного аудиту необоротних активів бюджетної установи	20
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ЛУБЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ	26
2.1 Діагностика фінансово-господарської діяльності бюджетної установи	26
2.2 Особливості бухгалтерського обліку необоротних активів в установі	46
2.3 Аналіз системи внутрішнього контролю фінансової установи	51
РОЗДІЛ 3. ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	55
3.1 Удосконалення організації обліку нематеріальних активів	55
3.2 Впровадження інформаційних технологій в облік і аудит необоротних активів в установі	60
3.3 Вдосконалення методики внутрішнього контролю та державного аудиту необоротних активів в установі	62
ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ	80

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням вимог до ефективності управління державними фінансами та підвищенням прозорості використання бюджетних коштів. Необоротні активи є важливою складовою матеріальної бази діяльності бюджетних установ, тому правильна організація їх обліку та аудиту має вирішальне значення для забезпечення достовірності фінансової звітності.

Реформування бюджетної системи України, запровадження нових стандартів бухгалтерського обліку та вимог до публічної звітності зумовлює потребу у вдосконаленні організації обліку та контролю необоротних активів. Перехід на національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, гармонізовані з міжнародними, визначив нові підходи до оцінки, інвентаризації, амортизації та відображення необоротних активів у фінансовій звітності. Це потребує від бухгалтерів бюджетних установ глибоких знань, належного рівня підготовки, розуміння принципів обліку та контролю відповідно до сучасних вимог. Саме тому актуальність даної теми є беззаперечною.

Метою дослідження даної теми є вивчення організації обліку необоротних активів у Фінансовому управлінні Лубенської міської ради Полтавської області, виявлення можливих недоліків у його веденні, розробка практичних рекомендацій для підвищення ефективності та прозорості цього процесу, а також приведення системи обліку, внутрішнього контролю та аудиту у відповідність до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Стан вивчення проблеми. Основні питання та проблема вдосконалення обліку та контроль необоротних активів постійно обговорюються в науковій методиці і практичній літературі. Її розглядали автори Артеменко Н.[1], Бардаш С., Свірко С., Краєвський В. [2], Бондар М. [3], Бондарєв В.[4], Грищук А. М., Бондарук Б. Я. [6], Дем'янишин В., Костецький В., Дем'янишина В. [7], Ковальова Т. В., Абрамов А. П., Гордієнко М. І.[9], Кушнір Л. А., Коркушко О.

Н., Шевчук Н.С.[10], Лобода Н. О. [11], Макурін А. А. [12], Назаренко О. В., Горшкова Ю. А. [15], Петрик О. А., Парфененко О. О. [17], Селецька Д. О.[26], Шутка С. Є., Воляник Г. М., Колінько Н. І. [27], Kramarenko K. M. [28] та інші. Проблемам бухгалтерського обліку в державному секторі в умовах модернізації приділяють увагу автори Oneshko S., Nazarenko O., Yaremko I., Pysarchuk O., Koval O. [29], Shutka S. Іе., Volianyk H. M., Kolinko N. I.[30], Smith M. [31], Singh S.N. [32].

Аналіз наукових публікацій, присвячених цьому питанню, показав відсутність єдності у визначенні критеріїв, за якими доцільно обирати форму ведення бухгалтерського обліку в бюджетних установах, що зумовлює різноманітність підходів та трактувань у науковій літературі.

Сучасна практика свідчить про наявність низки проблем, пов'язаних із обліком і аудитом необоротних активів у державному секторі. Зокрема, часто спостерігається невідповідність між фактичним станом активів та їх відображенням у бухгалтерському обліку, відсутність системного підходу до оцінки ефективності їх використання, порушення правил інвентаризації та неналежна організація внутрішнього контролю. Крім того, недостатній рівень автоматизації облікових процесів і слабка взаємодія між структурними підрозділами фінансових органів ускладнюють отримання оперативної інформації для прийняття управлінських рішень.

Можна зробити висновок, що дослідження має важливе значення, спрямоване для покращення і підвищення ефективності управління державними ресурсами, для забезпечення прозорості та результативності використання необоротних активів бюджетної установи Фінансове управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області в умовах реформування системи публічних фінансів України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана відповідно до напрямку теми Сумського національного аграрного університету: «Теоретичні, методологічні та практичні аспекти формування та аудиту обліково-звітної компоненти управління

підприємств (установ, організацій) в транс теоретичних умовах іноваційної економіки» (номер державної реєстрації 0122U001378).

Мета та завдання дослідження. Мета дослідження – удосконалення організації обліку й державного аудиту необоротних активів для підвищення ефективності їх використання.

Предмет дослідження – теоретичні та методичні підходи до організації обліку, оцінки та контролю необоротних активів. Об'єкт дослідження – процес обліку та державного аудиту необоротних активів у бюджетних установах.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання написання кваліфікаційної роботи:**

1. Дослідити економічну сутність та класифікацію необоротних активів бюджетної установи;
2. Проаналізувати інструктивні матеріали та публікації, що висвітлюють досвід організації обліку й контролю необоротних активів в бюджетних установах, а також дослідити функціонування інформаційних систем, які забезпечують цей процес;
3. Узагальнити теоретичні основи обліку та контролю необоротних активів бюджетних установ.
4. Провести діагностику фінансово-господарської діяльності бюджетної установи;
5. Проаналізувати діючу систему обліку та розглянути практичні аспекти ведення обліку у досліджуваній бюджетній установі;
6. Провести аналіз системи внутрішнього контролю бюджетної установи;
7. Запропонувати рекомендації по удосконаленню організації обліку нематеріальних активів;
8. Розробити пропозиції по впровадженню інформаційних технологій в облік та аудит необоротних активів.

9. Розкрити особливості методики проведення внутрішнього контролю та державного аудиту та запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення облікових і контрольних процедур.

Об'єктом для написання кваліфікаційної роботи є Фінансове управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області.

Предметом дослідження виступають теоретичні й практичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці, а також напрями їх удосконалення.

У процесі роботи застосовувалися такі методи: історико-економічний - для аналізу теоретичних і методологічних засад дослідження проблеми; порівняльного аналізу - при вивченні динаміки та ефективності діяльності установи; монографічний - для оцінки рівня фінансового забезпечення розвитку установи; абстрактно-логічний - для формування рекомендацій щодо вдосконалення обліку та контролю розрахунків з оплати праці.

Нормативною базою кваліфікаційної роботи слугували: закони України, нормативно-правові акти міністерств і відомств, наукові праці економістів, бухгалтерів та аудиторів, первинні й зведені документи, дані аналітичного та синтетичного обліку, періодичні видання, а також річні звіти за 2022–2024 роки.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова новизна проведеного дослідження полягає у визначенні та практичному обґрунтуванні шляхів удосконалення обліку й контролю розрахунків з оплати праці в бюджетних установах.

У результаті виконаної роботи сформульовано низку положень, що мають **елементи наукової новизни**:

- окреслено теоретико-практичні аспекти та розкрито економічну сутність та класифікацію необоротних активів бюджетної установи в сучасній економічній літературі, а також розглянуто підходи до їх оцінки;
- здійснено аналіз фінансово-економічної діяльності досліджуваної установи із застосуванням сучасних методик обліку, аналізу та контролю необоротних активів;

- розроблено пропозиції щодо вдосконалення системи обліку та контролю необоротних активів в бюджетних установах.

Практичне значення одержаних результатів. Наукова новизна полягає в тому, що проведені дослідження створюють можливість удосконалити облік, контроль та аудит необоротних активів в установі шляхом застосування сучасних і прогресивних методів дослідження.

Особистий внесок здобувача Наукова новизна дослідження полягає у розробці теоретичних і практичних положень, формуванні висновків та рекомендацій щодо вдосконалення обліку, внутрішнього контролю та державного аудиту необоротних активів в державній установі, підвищенні організаційного рівня роботи бухгалтерської служби в досліджуваній установі, а також у здійсненні ґрунтового аналізу фінансового стану.

Апробація. Основні теоретичні положення та практичні результати дослідження теми кваліфікаційної роботи розглядались на: III та IV Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації» 19 листопада 2024 р та 18 листопада 2025 р. в м. Суми.

Публікації. За темою дослідження нами було опубліковано 2 роботи, загальним обсягом до 1,0 д.а., які розглядалися на науково-практичних конференціях і надруковані у наукових збірниках.

Обсяг та структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів та висновків. Робота викладена на 74 сторінках тексту, список використаних джерел складається з 32 найменування, містить 27 таблиць, 6 рисунків та 11 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА ДЕРЖАВНИЙ АУДИТ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

1.1 Економічна сутність та класифікація необоротних активів бюджетної установи

Необоротні активи є ключовою складовою майна будь-якої бюджетної установи, оскільки забезпечують виконання її функцій і надання суспільних послуг. До них належать матеріальні, нематеріальні та інші ресурси, що використовуються протягом строку більше одного року та поступово переносять свою вартість на результати діяльності шляхом амортизації.

У бюджетних установах необоротні активи виконують роль засобів забезпечення функціонування організації та формування її матеріально-технічної бази. До складу таких активів належать:

- основні засоби (будівлі, споруди, обладнання, транспорт);
- інші необоротні матеріальні активи (бібліотечні фонди, музейні цінності, довгострокові біологічні активи);
- Нематеріальні активи (програмне забезпечення, ліцензії, патенти);
- Капітальні інвестиції, що відображають витрати на створення або модернізацію основних засобів.

Класифікація необоротних активів необхідна для:

- правильного ведення бухгалтерського обліку;
- визначення норм амортизації;
- контролю за ефективним використанням;
- проведення державного аудиту.

У сучасному обліку необоротні активи бюджетної установи мають такі ключові ознаки:

- економічна вигода в майбутньому, що забезпечує виконання функцій установи;

- можливість достовірно оцінити собівартість активу;
- термін корисного використання понад один рік.[4]

Відповідно до НП(С)БО, всі необоротні матеріальні активи мають:

1. забезпечувати майбутню економічну вигоду;
2. бути достовірно оціненими;
3. документально оформлятися у встановленому порядку.

Для бюджетних установ важливим є аналіз забезпеченості і використання необоротних активів, що включає:

- оцінку структури активів;
- технічний стан основних засобів;
- рівень використання виробничих потужностей та площ;
- ефективність витрат на утримання активів [7].

Таким чином, облік необоротних активів у бюджетній установі не лише фіксує наявність майна, але й дозволяє контролювати його ефективне використання та планувати подальший розвиток матеріально-технічної бази.

Державний аудит є важливою складовою контролю за використанням необоротних активів у бюджетних установах. Він спрямований на:

- перевірку достовірності облікових даних;
- оцінку ефективності використання майна;
- виявлення ризиків втрат або неефективного витрачання ресурсів;
- надання рекомендацій щодо вдосконалення процедур обліку [22].

Завданнями державного аудиту необоротних активів є:

1. Аналіз руху та переміщення необоротних матеріальних активів.
2. Перевірка амортизаційної політики та розрахунків амортизації для забезпечення відповідності законодавству та нормам НП(С)БО.
3. Контроль за ефективністю використання активів відповідно до функцій бюджетної установи.
4. Оцінка ризиків втрати або зниження вартості активів і розробка пропозицій щодо їх збереження.

У бюджетних установах аудит необоротних активів проводиться як внутрішніми аудиторами, так і органами державного контролю. Ефективна організація аудиту дозволяє підвищити прозорість фінансових потоків та забезпечити раціональне використання державного майна.

Складові необоротних активів у бюджетних установах:

- об'єкти основних засобів – будівлі, споруди, обладнання, транспорт, які використовуються для виконання завдань установи
- амортизація – нараховується згідно з обраним методом, відображає поступове перенесення вартості активу на витрати.
- переоцінка активів – у бюджетних установах можлива, але проводиться згідно з нормативними актами та за потреби.
- інвентаризація – обов'язкова, проводиться регулярно для контролю наявності та стану активів.
- внутрішній контроль – забезпечується посадовими інструкціями та регламентами бухгалтерських служб [7].

На основні засоби нараховується амортизація, яка є відшкодуванням в грошовій формі в складі витрат підприємства раніше вкладених інвестицій на придбання основних засобів.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку необоротних активів

Система обліку необоротних активів у бюджетних установах регулюється значною кількістю законодавчих та підзаконних актів, які визначають порядок придбання, обліку, зберігання, списання та аудиту майна.

Основні нормативно-правові документи:

1. Бюджетний кодекс України (зі змінами та доповненнями) [5] - визначає принципи формування і використання бюджетних коштів, у тому числі порядок обліку державного майна.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [20] - встановлює правові основи ведення бухгалтерського обліку в усіх секторах економіки.

3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі (НП(С)БОДС) — зокрема №121 «Основні засоби» [13] та №122 «Нематеріальні активи» [14], які визначають методику визнання, оцінки та відображення в обліку необоротних активів.

4. Інструкція з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ, затверджена наказом Державного казначейства України №64 від 17.07.2000 р. [8], - регламентує порядок документального оформлення операцій із майном.

5. Постанова Кабінету Міністрів України №1314 від 03.12.2009 р. [18] встановлює порядок проведення інвентаризації активів державного сектора.

Для системного підходу регулювання обліку необоротних активів у бюджетних установах можна виділити чотири рівні нормативного регулювання обліку необоротних активів.

Таблиця 1.1 - Рівні нормативного регулювання обліку необоротних активів

Рівень	Характеристика	Приклади документів
I законодавчий	Встановлює основні принципи обліку та фінансової звітності	Конституція України, Бюджетний кодекс, Податковий кодекс, Закон «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність»
II нормативний	Установлює правила ведення обліку конкретних активів	НП(С)БОДС 7 «Основні засоби», НП(С)БОДС 14 «Оренда», НП(С)БОДС 27, 28, 32
III методичний	Рекомендації та пояснення щодо ведення обліку з урахуванням специфіки бюджетних установ	Інструкції з інвентаризації, застосування плану рахунків, методичні рекомендації
IV організаційний	Документи підприємства/установи для впровадження облікової політики	Наказ про облікову політику, робочий план рахунків, графіки документообігу та інвентаризації, посадові інструкції

Джерело: розроблено автором за даними літературних джерел

Дотримання правових норм забезпечує достовірність бухгалтерських даних, прозорість руху активів і належний контроль за ефективним використанням державного майна. Вибіркова переоцінка окремого об'єкта основних засобів включає в себе переоцінку всіх об'єктів цієї групи одночасно, щоб забезпечити об'єктивність і достовірність інформації у фінансовій звітності.

Рівень організаційного регулювання бухгалтерського обліку основних засобів на підприємстві передбачає використання наказу про облікову політику. У такому документі, як зазвичай вказано, щодо об'єктів основних засобів визначають наступне:

1. Щодо об'єкта основних засобів на підприємстві, включаючи його вартісні характеристики, виникає питання у зв'язку з наявністю альтернативних визначень у різних нормативних документах. Зокрема, НП(С)БО 7, Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів та Податковий кодекс містять різні тлумачення об'єкта основних засобів.

2. Визначення ліквідаційної вартості основних засобів виникає питання при їхньому включенні до складу основних засобів, оскільки їхню ліквідаційну вартість визначити через кілька років може бути викликано складністю. Таким чином, як альтернативу, підприємство може встановити у наказі про облікову політику, що ліквідаційна вартість об'єкта прирівнюється до нуля, тоді як вартість, яку амортизують, відповідає його первісній вартості.

3. Оскільки чинним законодавством передбачено різні методи нарахування амортизації основних засобів, включаючи прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискорений зменшення залишкової вартості, кумулятивний і виробничий метод, підприємство може вибрати та застосовувати різні методи амортизації для різних груп об'єктів основних засобів.

4. Визначення терміну корисного використання основних засобів включає в себе визначення періоду, протягом якого підприємство має намір використовувати конкретний об'єкт або отримувати від нього відповідну кількість продукції. При цьому важливо враховувати мінімальні терміни корисного використання, встановлені у Податковому кодексі для різних груп

основних засобів, і встановлений термін не може бути менший за визначений кодексом.

5. Порядок та умови переоцінки основних засобів визначають, що вартість об'єктів основних засобів, відображена в обліку та балансі, може відрізнятися від їхньої реальної вартості [17].

Основні моменти щодо основних засобів, які слід врахувати у наказі про облікову політику підприємства, відобразимо у вигляді рисунка 1.1.

Рисунок 1.1 – Питання щодо обліку основних засобів, які слід врахувати у наказі облікову політику підприємства

Джерело: сформовано автором за матеріалами літературних джерел

Підприємства мають право проводити переоцінку об'єктів основних засобів за їхнім бажанням, оскільки чинні стандарти не зобов'язують до обов'язкового проведення цього заходу.

Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що бухгалтерський облік операцій з основними засобами в Україні регламентується рядом нормативних документів. Це забезпечує можливість вести належний облік основних засобів, користуючись відповідними методиками та інструкціями, та

належним чином реєструвати всі відповідні операції в обліку, що покращує можливість проведення подальшого аналізу та контролю таких операцій [4].

Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку охоплює комплекс законодавчих, нормативно-правових актів та інших документів, що визначають правила бухгалтерського обліку. Ці документи включають в себе вказівки стосовно ведення бухгалтерського обліку, порядку формування фінансової звітності, критеріїв оцінки активів та зобов'язань, а також визначають правила обліку та звітності щодо податків і інших фінансових показників. Система нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку визначає обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання у забезпеченні коректного ведення бухгалтерського обліку, гарантує достовірність та об'єктивність фінансової звітності і вимагає дотримання принципів бухгалтерського обліку. Всі суб'єкти господарювання, які ведуть облікову систему, повинні дотримуватися обов'язкових Правил бухгалтерського обліку. Ці правила визначають стандарти та процедури для здійснення облікових операцій, а також для підготовки та подання фінансової звітності. Ці стандарти є універсальними для всіх підприємств та організацій. Всі суб'єкти повинні виконувати вимоги цієї системи та гарантувати відповідність своєї облікової політики і практики визначеним нормам і стандартам [7].

Система нормативно-правового регулювання обліку необоротних активів у бюджетних установах забезпечує: прозорість та достовірність облікових даних; належний контроль за використанням майна; відповідність внутрішньої облікової політики вимогам законодавства та стандартів.

1.3 Теоретичні аспекти обліку, контролю та державного аудиту необоротних активів бюджетної установи

Аналізуючи наукові роботи вітчизняних та зарубіжних учених, можемо сформулювати твердження, що оцінені за справедливою вартістю на дату звітності активи підприємства, які використовуються для його розширеного

відтворення з метою отримання доходу в бухгалтерському розумінні – це капітал підприємства [26].

Однією з форм зміни капіталу є його кругообіг, рух, у процесі якого він проходить три стадії і набуває грошової, виробничої та товарної форми. Рух капіталу бере початок у сфері обігу в його грошовій формі для придбання елементів виробничого капіталу. При наявності ж засобів виробництва і робочої сили розпочинається виробничий процес товарів і створення доданої вартості. Для отримання вартості і доданої вартості у грошовій формі продукт капіталу необхідно продати, а отже доставити товар на ринок продажу та знайти зацікавленого покупця, що супроводжується набуттям капіталу товарної форми та отриманням доданої вартості в грошовій формі [25].

Характеристика обороту капіталу зумовлена тим, що він рухається з різною швидкістю. Чим швидший оборот капіталу, тим швидше задовольняються потреби людей. Головною категорією обороту капіталу є час обороту впродовж якого він здійснює повний кругообіг. Залежно від швидкості обороту капітал поділяють на основний і оборотний. Основний капітал утворює ті елементи продуктивного капіталу, які переносяться на створюваний продукт по частинах, по мірі зносу. До основного капіталу прийнято відносити капітал, який вкладено у будівлі, споруди, обладнання, машини. Авансується такий капітал у міру повної вартості таких засобів виробництва, а повертається зношена його частина після реалізації товарів, вироблених за його участю. У процесі його обороту відбувається поступове знецінення зазначених засобів виробництва, з іншого боку, поступово нагромаджується перенесена ним вартість. Оскільки ознакою поділу капіталу на основний і оборотний є швидкість його обігу в процесі використання, то доцільним є класифікація такого капіталу необоротний і оборотний.

Між основним (необоротним) капіталом і необоротними матеріальними активами існує тісний зв'язок, а саме перший є складовою таких активів. Підсумовуючи вищенаведене дослідження можна сформулювати таке визначення капіталу: капітал – це активи підприємства, які використовуються для його

розширеного відтворення з метою отримання доходу, оцінені за реальною (справедливою) вартістю на дату звітності. Загально прийнятою ознакою необоротних активів є тривалий цикл їх корисного використання, який становить не менше 12 місяців, що обумовлює тривалість процесу амортизації та низьку швидкість їх обороту. В економічній літературі з бухгалтерського обліку поряд з поняттям основного капіталу використовується термін основні засоби. Автор визначає основні засоби, як головну складову частину основного капіталу і трактує їх, як засоби, вкладені в сукупність матеріально – речових цінностей, що відносяться до засобів праці [2].

Отже, необоротні матеріальні активи, приймають безпосередню участь у господарській діяльності підприємства, і становлять невід’ємну частину капіталу підприємства та процесу його формування.

Державний аудит є невід’ємною складовою системи державного фінансового контролю та спрямований на забезпечення законності, достовірності та ефективності використання бюджетних коштів і майна. Його завдання полягає в перевірці фінансово-господарської діяльності, оцінці результативності управління активами та наданні рекомендацій щодо підвищення ефективності використання ресурсів [3].

Особливості державного аудиту необоротних активів бюджетної установи полягають у перевірці правильності їх обліку та використання відповідно до законодавства.

До об’єктів аудиту відносяться: основні засоби (ОЗ) та інші необоротні матеріальні активи (ІНМА). При проведенні перевірки нематеріальних активів в першу чергу здійснюється перевірка їх наявності, первісної вартості, амортизації та списання, а також оцінка ефективності використання активіві порядку проведення державного фінансового аудиту.

Основні аудиторські процедури включають комплекс дій державного аудитора, спрямований на отримання аудиторських доказів.

Державний аудитор – це посадова особа органу Держаудитслужби з правами, визначеними Законом України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [1].

Об’єкт аудиту представляє собою головного розпорядника бюджетних коштів або відповідального виконавця бюджетної програми. При цьому учасниками аудиту є юридичні або фізичні особи, які беруть участь у виконанні бюджетних програм.

Інші визначені терміни вживаються у значенні, наведеному в Бюджетному кодексі України та Законі України “Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні” [9].

Аудит нематеріальних активів включає: контроль відповідності обліку НП(С)БО 122 та методичних рекомендацій; перевірку класифікації та оцінки нематеріальних активів [14].

Аудит документації та звітності бюджетних установ об’єднує аналіз документів, що підтверджують надходження, використання, переміщення та списання активів та також перевірку відповідності даних бухгалтерського обліку фактичному стану активів.

Оцінка ефективності використання нематеріальних активів бюджетних установ проводиться за допомогою аналізу використання активів для досягнення поставлених цілей, а також перевірки ефективності заходів управління активами.

При проведенні державного аудиту перевіряються такі аспекти:

- формування первісної вартості активів;
- оформлення первинних документів;
- наявність інвентарних номерів та облікових карток;
- своєчасність нарахування амортизації;
- дотримання порядку списання та передачі майна [7].

Програма аудиту визначає методи та послідовність перевірки.

Основні етапи аудиту:

- планування та організація аудиту -вивчення об’єкта, розробка плану та програми аудиту;

- проведення аудиторських процедур - збір і оформлення аудиторських доказів, підготовка висновків;
- звітування - оформлення та узгодження проекту звіту;
- моніторинг виконання рекомендацій - контроль виконання заходів, запропонованих за результатами аудиту.

При проведенні державного аудиту використовуються наступні методики перевірки:

- документальний аналіз (акти, інвентарні картки, журнали реєстрації);
- арифметична перевірка відповідності даних;
- вибірккові або суцільні аудиторські процедури.

Таким чином, державний аудит основних засобів та необоротних активів забезпечує достовірність обліку та фінансової звітності бюджетних установ.

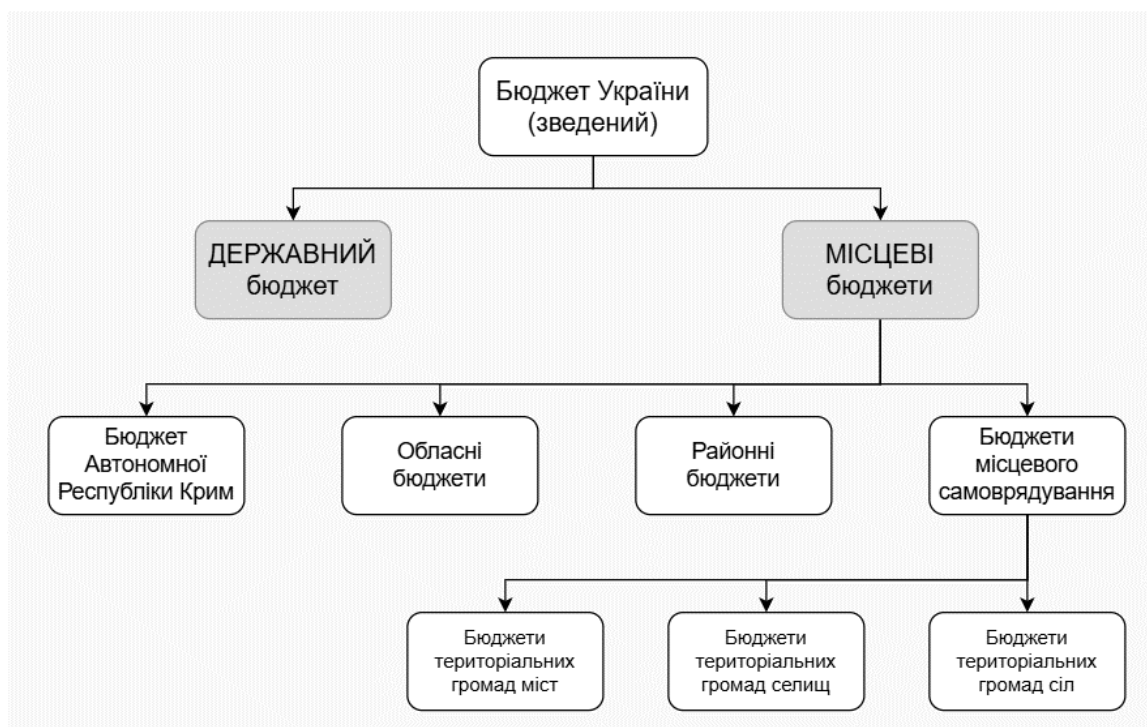

Рисунок 1.2 - Схема складових бюджетної системи

Джерело: сформовано за результатами огляду літературних джерел

Схематичне представлення складових бюджетної системи наведено на рисунку 1.2.

Аудит сприяє ефективному використанню активів і підвищує якість управлінських рішень. Програмування та методика аудиту дозволяють систематизувати збір доказів і формувати обґрунтовані рекомендації. Вдосконалення аналітичного обліку та впровадження інформаційних технологій підвищує ефективність управління основними засобами бюджетних установ.

Зведений бюджет є сукупністю показників бюджетів, що використовуються для аналізу та прогнозування економічного і соціального розвитку держави.

За допомогою вивчення зарубіжного досвіду обліку та аудиту необоротних активів є можливість оцінити ефективність існуючих підходів в Україні та визначити напрямки вдосконалення системи державного контролю. Практика зарубіжних спеціалістів демонструє різноманітність підходів до організації бухгалтерського обліку та аудиту, які залежать від правових, економічних і управлінських традицій кожної країни.

У країнах Європейського Союзу, таких як, в Німеччині та Польщі, основним нормативним базисом обліку необоротних активів є Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). Вони забезпечують прозорість облікових процедур і уніфікацію даних для порівняння між державними установами. Приділяють особливу увагу оцінці активів за справедливою вартістю та обов'язковому проведенню переоцінки основних засобів не рідше одного разу на три роки.

У Сполучених Штатах Америки система аудиту ґрунтується на стандартах Government Auditing Standards («Жовті книги»). Державний аудит охоплює фінансову достовірність і ефективність використання державного майна. Запровадження ризик-орієнтованого підходу, дозволяє зосереджувати перевірку на найбільш уразливих об'єктах.

У країнах Скандинавії (таких як Швеція, Фінляндія, Норвегія) впроваджено концепцію інтегрованого контролю: аудит державних установ поєднує перевірку фінансової дисципліни та оцінку соціально-економічного ефекту використання активів. Використання цифрових інструментів (ERP-

систем, хмарних баз даних) дозволяє автоматизувати процес обліку та підвищити достовірність звітності, підвищити прозорість контролю і доступність інформації.

Порівнюючи з українською практикою, можна зазначити, що в Україні вже зроблено суттєві кроки, які змінились в кращу сторону і привели до гармонізації стандартів обліку з міжнародними вимогами, однак залишаються проблеми із цифровізацією процесів і недостатнім рівнем прозорості контролю. Практика ЄС та США, є прикладом для України сприятиме зміцненню фінансової дисципліни, підвищенню ефективності використання активів і довірі до державного сектора [6].

Необоротні активи відіграють важливу роль у діяльності бюджетних установ, формуючи матеріально-технічну базу для виконання їхніх функцій. Система обліку таких активів має ґрунтуватися на чітких нормативних засадах, передбачених державними стандартами. Державний аудит виступає механізмом контролю, який забезпечує законність, достовірність і результативність використання майна. Раціональне управління необоротними активами підвищує ефективність бюджетних установ і сприяє фінансовій стабільності держави.

РОЗДІЛ 2

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ ЛУБЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

2.1 Діагностика фінансово-господарської діяльності бюджетної установи

Фінансове управління виконавчого комітету Лубенської міської ради є структурним підрозділом органу місцевого самоврядування, що забезпечує реалізацію державної фінансової політики на місцевому рівні. Його діяльність спрямована на ефективне управління бюджетними ресурсами громади, контроль за їх цільовим використанням, а також на складання і виконання місцевого бюджету міста Лубни Полтавської області. Положення про фінансове управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області представлено в додатку А.

Основними завданнями управління є:

- організація процесу складання, розгляду, затвердження та виконання міського бюджету;
- забезпечення контролю за дотриманням бюджетного законодавства;
- здійснення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності відповідно до вимог чинного законодавства;
- аналіз фінансового стану бюджетних установ, що фінансуються з міського бюджету;
- підготовка пропозицій щодо підвищення ефективності використання коштів громади.

Організаційна структура фінансового управління включає:

- бюджетний відділ, який займається плануванням доходів і видатків бюджету;

- відділ бухгалтерського обліку, що відповідає за ведення обліку необоротних активів, розрахунки, звітність і контроль;
- відділ фінансового контролю та моніторингу, який забезпечує дотримання вимог Бюджетного кодексу України.

Керівництво управління здійснює начальник, який підпорядковується безпосередньо міському голові. У своїй роботі управління керується Конституцією України, Бюджетним кодексом України, Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими нормативно-правовими актами, а також Положенням про фінансове управління (додаток А).

Фінансове управління веде облік необоротних активів відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. До складу основних засобів належать будівлі, офісна техніка, транспортні засоби, меблі, комп'ютери, а також нематеріальні активи - програмне забезпечення та ліцензії.

Загальна вартість необоротних активів управління за останні три роки становить близько 3,2 млн грн, з яких понад 70 % припадає на будівлі та обладнання, а решта — на нематеріальні активи. Активи переважно фінансуються за рахунок коштів місцевого бюджету, а їх облік ведеться централізовано.

Ефективність використання бюджетних коштів Фінансовим управлінням виконавчого комітету Лубенської міської ради досліджена за 2022–2024 роки (додаток Б). Основна мета - проаналізувати доходи та витрати, динаміку профіциту/дефіциту, структуру фінансових потоків та ефективність управління фінансами.

Проводячи аналіз діяльності Фінансового управління Лубенської міської ради були використані річні звіти ф.2-дс за 2022–2024 рр., кошториси бюджету міста, внутрішні документи Фінансового управління. При проведенні дослідження аналітична частина структурована за такими підрозділами:

- аналіз доходів;
- аналіз витрат;

- фінансові результати (профіцит/дефіцит);
- аналіз видатків за функціональною класифікацією;
- аналіз елементів витрат за обмінними операціями;
- показники ефективності та прогнозування;

Таблиця 2.1- Структура доходів Фінансового управління за 2023–2024 рр.,
грн

Стаття доходів	Код рядка	2023 рік	2024 рік	Відхилення (+,-), грн	Відхилення, %
Бюджетні асигнування	2010	4 233 813	4 354 936	+121 123	+2,86%
Доходи від надання послуг	2020	-	-	-	-
Інші доходи	2040–2050	-	-	-	-
Усього доходів	2200	4 233 813	4 354 936	+121 123	+2,86%

Джерело: розрахована за даними установи [ф.2-дс]

За даними табл. 2.1 представлено, що за 2023 рік загальні доходи Фінансового управління склали 4 233 813 грн, за 2024 рік - 4 354 936 грн. Основну частку доходів складають бюджетні асигнування, власні надходження та трансферти. Інші доходи від надання послуг і фінансові доходи відсутні або мінімальні. Відхилення вартості бюджетних асигнувань за період 2023-2024 років склало 121123 грн ($4354946 - 4233813 = 121123$ грн), що підтверджує збільшення коштів бюджетного фінансування на потреби Лубенської громади Полтавської області. Ці зміни підтверджуються також розрахунком відсотку темпу приросту на 2,86% ($121123 / 4233813 * 100 = 2,86\%$). Особливим показником аналізу структури доходів Фінансового управління Лубенської міської ради є темп зростання доходів на 102,86% ($4354936 / 4233813 * 100 = 102,86\%$).

Питома вага бюджетних асигнувань у структурі доходів складає 100%, оскільки інші статті дорівнюють нулю ($4354936 / 4354936 * 100\% = 100\%$). Отже, приріст доходів становить 121 123 грн. Темп приросту по досліджуваній установі склав 2,86 %, тобто у 2024 році доходи зросли порівняно з 2023 роком. У

структурі доходів доходів Фінансового управління за 2023–2024 рр. 100 % становлять бюджетні асигнування.

Динаміка доходів показує стабільне фінансування ключових програм міста. Основним джерелом доходів є бюджетні кошти. Зростання доходів на 2,86 % зумовлено підвищенням бюджетних асигнувань на виконання місцевих програм. Власні надходження відсутні, тому для підвищення фінансової незалежності міста можна розглянути додаткові джерела доходів.

З метою продовження розгляду фінансового стану об'єкта дослідження в таблиці 2.2 розглянемо витрати за 2023-2024 роки.

Таблиця 2.2 - Витрати Фінансового управління за 2023–2024 рр., грн

Стаття витрат	Код рядка	2023 рік	2024 рік	Відхилення (+,-), грн	Відхилення, %
Оплата праці	2820	3 205 120	3 288 451	+83 331	+2,6%
Відрахування на соціальні заходи	2830	681 185	703 356	+22 171	+3,25%
Матеріальні витрати	2840	335 496	328 700	-6 796	-2,03%
Амортизація	2850	25 647	23 663	-1 984	-7,74%
Інші витрати	2860	2 805	2 805	0	0
Усього витрат	2890	4 250 253	4 344 170	+93 917	+2,21%

Джерело: розрахована за даними установи [ф.2-дс]

Як свідчать дані таблиці 2.2 витрати Фінансового управління за 2023–2024 рр., грн склали на загальну суму, що становила в 2023 році 4 250 253 грн, а у 2024 році – 4 344 170 грн. Розрахунок відхилення склав 93917 грн. ($4\,344\,170 - 4\,250\,253 = 93\,917$ грн.). Ці зміни відповідно склали 2,21%. ($93\,917 / 4\,250\,253 \times 100 = 2,21\%$).

Отже, у 2024 році витрати збільшилися на 93 917 грн, або на 2,21 %.

За статтями витрат ці зміни відповідно складали наступні розрахунки:

- оплата праці: $3\,288\,451 - 3\,205\,120 = 83\,331$ грн, або $(83\,331 / 3\,205\,120) \times 100 = 2,6\%$.

- відрахування на соціальні заходи: $703\,356 - 681\,185 = 22\,171$ грн, або $(22\,171 / 681\,185) \times 100 = 3,25 \%$.
- матеріальні витрати: $328\,700 - 335\,496 = -6\,796$ грн, або $(-6\,796 / 335\,496) \times 100 = -2,03 \%$.
- амортизація: $23\,663 - 25\,647 = -1\,984$ грн, або $(-1\,984 / 25\,647) \times 100 = -7,74 \%$.
- інші витрати: $2\,805 - 2\,805 = 0$ грн, або 0% .

На рисунку 2.1 представлена структура витрат бюджетної установи за 2024 рік.

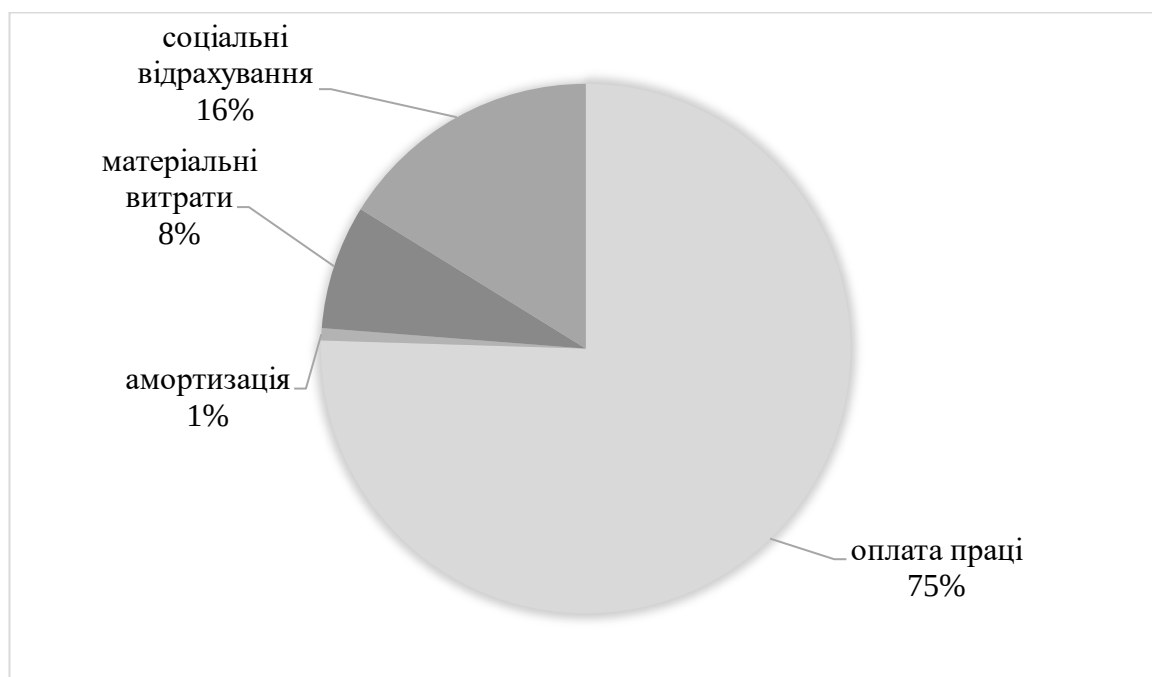

Рисунок 2.1 - Структура витрат за 2024 рік

Джерело: розрахована за даними установи

Таким чином, у 2024 році найбільшу питому вагу у структурі витрат займає оплата праці – близько 75,7 % загальної суми. Зростання витрат зумовлене підвищенням розміру фонду оплати праці та відповідними нарахуваннями на соціальні заходи. Натомість матеріальні та амортизаційні витрати зменшилися відповідно матеріальні витрати до 8 відсотків, а амортизація до 1 відсотку, що

свідчить про ефективніше використання ресурсів і оптимізацію господарських витрат. Відрахування на соціальні заходи зросли на 22171 тис. грн. при зростанні фонду оплати праці на 83311 тис. грн.

Загалом, динаміка витрат є контрольованою, що підтверджує раціональне управління бюджетними коштами та стабільну діяльність установи.

Провівши аналіз витрат Фінансового управління при розрахунку фінансових результатів доцільно визначити профіцит чи дефіцит діяльності за досліджуваний період в таблиці 2.3. За 2023 рік зафіксовано дефіцит 16 440 грн, за 2024 рік — профіцит 10 766 грн.

Таблиця 2.3 - Фінансовий результат Фінансового управління за 2023-2024 роки.

Показник	2023 рік	2024 рік	Відхилення (+,-), грн
Профіцит/дефіцит	-16 440	+10 766	+27 206

Джерело: розрахована за даними установи [ф.2-дс]

У 2023 році діяльність Фінансового управління завершилася дефіцитом у сумі 16 440 грн, тоді як у 2024 році установі вдалося досягти профіциту у розмірі 10 766 грн. Розрахунок відхилення становив 27206 грн. ($10\,766 - (-16\,440) = 27\,206$ грн.) Отже, фінансовий результат покращився на 27 206 грн порівняно з попереднім роком.

Покращення фінансового результату зумовлене збільшенням доходів на 2,86 % при контрольованому зростанні витрат на 2,21 %. Це свідчить про підвищення ефективності використання бюджетних коштів, дотримання кошторисної дисципліни та раціональне планування фінансових ресурсів. Діяльність фінансового управління спрямована на ефективне управління бюджетними ресурсами громади, контроль за їх цільовим використанням, а також на складання і виконання місцевого бюджету міста Лубни Полтавської області.

Позитивна динаміка у 2024 році характеризує стабільність фінансової діяльності установи та свідчить про належний рівень управління видатками і

доходами. Аналіз видатків за функціональною класифікацією проведено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 - Видатки за функціональною класифікацією Фінансового управління Лубенської міської ради за 2023–2024 рр., грн

функція	Код рядка	2023 рік	2024 рік	Відхилення (+/-), грн	Відхилення, %
Загальнодержавні функції	2420	4 250 253	4 344 170	+93 917	+2,21%
Оборона	2430	0	0	0	0
Громадський порядок	2440	0	0	0	0
Економічна діяльність	2450	0	0	0	0
Житлово-комунальне господарство	2470	0	0	0	0
Освіта	2500	0	0	0	0
Соціальний захист	2510	0	0	0	0
Усього	2520	4 250 253	4 344 170	+93 917	+2,21%

Джерело: розрахована за даними установи

Аналіз видатків за функціональною класифікацією в таблиці 2.4 показує, що у 2023–2024 роках діяльність Фінансового управління Лубенської міської ради здійснювалася виключно за функцією «Загальнодержавні функції». У 2023 році обсяг видатків за цією функцією становив 4 250 253 гривні, тоді як у 2024 році він збільшився до 4 344 170 гривень. Розрахунок відхилення розміру видатків склав 93 917 грн. ($4\,344\,170 - 4\,250\,253 = 93\,917$ грн)

Отже, видатки зросли на 93 917 гривень порівняно з попереднім роком, що у відсотковому вираженні становить 2,21 %.

Зростання видатків пояснюється передусім підвищенням заробітної плати працівників, збільшенням нарахувань на оплату праці, а також підвищенням вартості комунальних послуг та енергоносіїв. Інші напрями функціональної класифікації - оборона, громадський порядок, економічна діяльність, житлово-

комунальне господарство, освіта та соціальний захист - у звітному періоді не фінансувалися, що відповідає профілю діяльності установи.

Таким чином, структура видатків є монофункціональною, оскільки всі кошти спрямовуються на забезпечення поточної діяльності апарату управління. Це свідчить про стабільність фінансування, раціональне використання бюджетних ресурсів та чітку спрямованість коштів на виконання основних завдань установи. Помірне зростання видатків у 2024 році є економічно обґрунтованим і не вплинуло на ефективність використання бюджетних коштів.

Таблиця 2.5 - Елементи витрат за обмінними операціями Фінансового управління Лубенської міської ради за 2023–2024 рр., грн

Елемент витрат	Код рядка	2023 рік	2024 рік	Відхилення (+-), грн	Відхилення, %
Оплата праці	2820	3 205 120	3 288 451	+83 331	+2,6%
Відрахування на соціальні заходи	2830	681 185	703 356	+22 171	+3,25%
Матеріальні витрати	2840	335 496	328 700	-6 796	-2,03%
Амортизація	2850	25 647	23 663	-1 984	-7,74%
Інші витрати	2860	2 805	2 805	0	0
Усього	2890	4 250 253	4 344 170	+93 917	+2,21%

Джерело: розрахована за даними установи

Аналіз елементів витрат за обмінними операціями Фінансового управління Лубенської міської ради в таблиці 2.5 показує, що основну частку витрат Фінансового управління Лубенської міської ради становить оплата праці. У 2023 році на оплату праці було спрямовано 3 205 120 гривень, а у 2024 році ця сума зросла до 3 288 451 гривні. Розрахунок зміни: $3\,288\,451 - 3\,205\,120 = 83\,331$ гривня. Отже, видатки на оплату праці збільшилися на 83 331 гривню, що відповідає приросту 2,6 %. Це пояснюється підвищенням заробітної плати та збільшенням фонду нарахувань на оплату праці у зв'язку з ростом мінімальної зарплати та соціальних стандартів.

Відрахування на соціальні заходи у 2023 році становили 681 185 гривень, а у 2024 році збільшилися до 703 356 гривень. Розрахунок відхилення становив 22171 грн ($703\,356 - 681\,185 = 22\,171$ грн), що відповідає приросту 3,25 %. Це пояснюється прямим зв'язком із зростанням фонду оплати праці, оскільки соціальні відрахування формуються як відсоток від нарахованої зарплати.

Матеріальні витрати у 2023 році складали 335 496 гривень, у 2024 році вони дещо зменшилися до 328 700 гривень. Розрахунок відхилення склав від'ємну суму в розмірі 6796 грн ($328\,700 - 335\,496 = -6\,796$ грн), тобто витрати скоротилися на 2,03 %. Це може бути пов'язано з оптимізацією закупівель, економією на канцелярських товарах, витратних матеріалах та зменшенням обсягів поточних закупівель.

Амортизаційні відрахування у 2023 році становили 25 647 гривень, а у 2024 році зменшилися до 23 663 гривень. Розрахунок зміни: $23\,663 - 25\,647 = -1\,984$ гривні, або -7,74 %. Це зниження свідчить про часткове зношування основних засобів і меншу потребу у нарахуванні амортизації у звітному періоді.

Інші витрати залишилися незмінними і у 2022, і у 2023 роках становили 2 805 гривень.

У підсумку, загальний обсяг видатків у 2022 році складав 4 250 253 гривні, а у 2023 році – 4 344 170 гривень. Розрахунок зміни: $4\,344\,170 - 4\,250\,253 = 93\,917$ гривень. Отже, видатки зросли на 93 917 гривень, що відповідає приросту 2,21 %.

Таким чином, основні витрати фінансового управління спрямовані на забезпечення оплати праці та соціальних відрахувань, що становить понад 90 % усіх видатків. Скорочення матеріальних витрат та амортизації свідчить про оптимізацію використання ресурсів і ефективне управління бюджетними коштами. Структура витрат є стабільною та повністю відповідає профілю діяльності установи.

Проведемо розрахунок показників ефективності та прогнозування Фінансового управління Лубенської міської ради в таблиці 2.6.

Для оцінки ефективності діяльності установи розраховано витрати на 1 грн доходу та структуру витрат.

Таблиця 2.6 -Структура витрат на 1 грн доходуФінансового управління Лубенської міської ради

Показник	2023 рік	2024 рік	Аналіз динаміки
Витрати на 1 грн доходу	1,004	0,997	Зменшення витрат на 1 грн доходу свідчить про покращення ефективності використання коштів.
Частка оплати праці у витратах, %	–	75,7	Основна частка витрат припадає на оплату праці, що характерно для бюджетних установ.
Частка матеріальних витрат, %	–	7,6	Невелика частка матеріальних витрат, що відображає обмежене використання ресурсів на поточні потреби.

Джерело: сформовано за даними установи

За результатами розрахунків, витрати на 1 грн доходу у 2024 році трохи зменшилися порівняно з 2023 роком (з 1,004 до 0,997 грн), що свідчить про підвищення ефективності використання фінансових ресурсів. Основна частка витрат залишається за оплатою праці, а матеріальні витрати складають менше 10 %, що є характерним для бюджетної сфери. Частка матеріальних витрат в 2024 році склала 7,6%, що відображає невелику частку матеріальних витрат і її обмеження в використанні ресурсів на поточні потреби.

Прогноз на наступний період передбачає збереження стабільного профіциту за умови підтримки доходів на рівні бюджетних асигнувань та контролю витрат, що забезпечить фінансову стабільність установи.

Аналіз балансу бюджетної установи за 2022-2024 роки необоротних активів Фінансового управління Лубенської міської ради представлено в таблиці 2.7.

Основні показники діяльності Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради за 2022 рік, грн предсталені в таблицісвідчать, що відхилення склали 25647 грн при загальній вартості основних засобів установи 212 018 грн, та на кінець року вони склали 186 371 грн.Зміна становила $186\,371 - 212\,018 = -25\,647$ грн, темп зміни склав 87,9 %.Первісна вартість

основних засобів зменшилася на 86 грн і на кінець року становила 510 925 грн, що практично відповідає 100 % початкового показника.

Таблиця 2.7 - Основні показники діяльності установ станом на 01 січня 2023 року

Показник	На початок року, грн	На кінець року, грн	Відхилення (+,-), грн	Темп зміни, %
Основні засоби	212 018	186 371	-25 647	87,9
Первісна вартість	511 011	510 925	-86	100,0
Знос	298 993	324 554	+25 561	108,5
Запаси	19 551	28 758	+9 207	147,0
Усього активів	231 569	215 129	-16 440	92,9
Власний капітал	511 011	510 925	-86	100,0
Фінансовий результат	-279 442	-295 796	-16 354	105,9
Баланс	231 569	215 129	-16 440	92,9
Розрахунки із соціального страхування	—	15 675	—	—
Платежі до бюджету	—	3 057	—	—
Розрахунки з оплати праці	—	12 618	—	—

Джерело: сформовано за даними установи

Знос основних засобів збільшився на 25 561 грн і на кінець року становив 324 554 грн, темп зміни – 108,5 %, що свідчить про використання активів та їх фізичне зношування протягом року. Запаси зросли з 19 551 грн до 28 758 грн, тобто на 9 207 грн, темп зміни – 147 %, що вказує на збільшення матеріальних ресурсів на кінець року.

Загальна сума активів на початок року становила 231 569 грн, а на кінець року – 215 129 грн, що на 16 440 грн менше, темп зміни – 92,9 %. Власний капітал майже не змінився і на кінець року склав 510 925 грн, що відповідає 100 % від початкового рівня.

Фінансовий результат установи за 2024 рік зменшився на 16 354 грн і становив –295 796 грн, темп зміни – 105,9 %. Баланс на кінець року становив 215 129 грн, що на 16 440 грн менше, ніж на початок року.

У 2024 році установою були здійснені такі платежі та розрахунки:

- розрахунки із соціального страхування – 15 675 грн;
- платежі до бюджету – 3 057 грн;
- розрахунки з оплати праці – 12 618 грн.

Таким чином, аналіз основних показників свідчить про зменшення вартості основних засобів та активів при зростанні зносу і збільшенні запасів. Це відображає активну експлуатацію матеріальних ресурсів та стабільність власного капіталу установи.

Динаміка основних показників балансу бюджетної установи на 01 січня 2024 року представлена в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8 - Динаміка основних показників балансу бюджетної установи на 01 січня 2024 року

Показник	На початок року, грн	На кінець року, грн	Відхилення (+/-)	Темп зміни, %
1. Основні засоби (залишкова вартість)	186 371	162 708	-23 663	87,3
– у т. ч. первісна вартість	510 925	510 925	0	100,0
– знос основних засобів	324 554	348 217	+23 663	107,3
2. Запаси	28 758	63 187	+34 429	219,7
3. Усього активів	215 129	225 895	+10 766	105,0
4. Власний капітал	510 925	510 925	0	100,0
5. Фінансовий результат (дефіцит)	-295 796	-285 030	+10 766	96,4
6. Баланс (усього активів = пасивів)	215 129	225 895	+10 766	105,0

Джерело: сформовано за даними установи

Фінансова звітність установи за 2024 рік свідчить про загальне зростання активів з 215,1 тис. грн на початок року до 225,9 тис. грн на кінець року. Зміна становила $225,9 - 215,1 = 10,8$ тис. грн, або 5 % від початкового обсягу. Це зростання зумовлене переважно змінами у структурі оборотних активів. Первісна вартість основних засобів протягом року залишалася незмінною - 510,9 тис. грн, тобто придбання або списання основних фондів не здійснювалося. Знос збільшився з 324,6 тис. грн до 348,2 тис. грн, тобто на 23,6 тис. грн. Розрахунок залишкової вартості необоротних активів склав 162,7 тис.грн ($510,9 - 348,2 = 162,7$ тис. грн.)

Залишкова вартість основних засобів зменшилась на 23663 тис.грн і склала відповідно 87,3% від попереднього порівняльного періоду.

Відповідно темп зміни залишкової вартості склав 87,3%, ($162,7 / 186,4 \times 100 = 87,3$ %), тобто залишкова вартість зменшилася на 12,7 %.Таке збільшення зносу без оновлення активів свідчить про підвищення фізичного зносу основних фондів і підкреслює необхідність проведення державного аудиту ефективності використання необоротних активів.

Обсяг оборотних активів зріс майже удвічі — з 28,8 тис. грн до 63,2 тис. грн, тобто на 34,4 тис. грн або 119,4 %. Це свідчить про покращення матеріального забезпечення або створення запасів для виконання бюджетних програм. За даними таблиці 2.8 власний капітал залишився незмінним — 510,9 тис. грн.Накопичений фінансовий результат (дефіцит) покращився з –295,8 тис. грн до –285,0 тис. грн, тобто на 10,8 тис. грн.Темп покращення фінансового результату склав 3,6%. ($10,8 / 295,8 \times 100 \approx 3,6$ %).

Отже, залишкова вартість основних засобів зменшилася на 12,7 %,оборотні активи (запаси) зросли на 119,4 %, фінансовий результат покращився на 10,8 тис. грн, або 3,6 %.

Таким чином, результати аналізу свідчать про стабільний фінансовий стан установи, проте спостерігається високий рівень зносу основних засобів, що потребує контролю та заходів щодо оновлення активів, удосконалення обліку та посилення внутрішнього аудиту.

Таблиця 2.9 - Динаміка основних показників балансу бюджетної установи на 01 січня 2025 рік

Показник	На початок року, грн	На кінець року, грн	Відхилення (+,–)	Темп зміни, %
Основні засоби	162 708	140 960	–21 748	86,6
Первісна вартість	510 925	509 625	–1 300	99,7
Знос	348 217	368 665	+20 448	105,9
Запаси	63 187	63 787	+600	101,0
Усього активів	225 895	177 747	–48 148	78,7
Власний капітал	510 925	509 625	–1 300	99,7
Фінансовий результат	–285 030	–331 878	–46 848	116,4
Баланс	225 895	177 747	–48 148	78,7

Джерело: сформовано за даними установи

За даними фінансової звітності відповідно до даних таблиці 2.9, загальний обсяг активів установи зменшився з 225,9 тис. грн на початок року до 177,7 тис. грн на кінець року. Зміна становила $225,9 - 177,7 = 48,2$ тис. грн, що відповідає зниженню на 21,3 %. Це свідчить про скорочення ресурсної бази та погіршення фінансового стану установи.

При цьому залишкова вартість основних засобів зменшилася з 162,7 тис. грн до 141,0 тис. грн, тобто на 21,7 тис. грн або 13,4 %. Первісна вартість основних засобів знизилася незначно — з 510,9 тис. грн до 509,6 тис. грн, що на 1,3 тис. грн менше. Сума зносу збільшилася з 348,2 тис. грн до 368,7 тис. грн, тобто на 20,5 тис. грн. Зменшення залишкової вартості при збільшенні зносу свідчить про старіння основних фондів та необхідність підвищення ефективності управління необоротними активами.

Обсяг оборотних активів у складі запасів залишився практично незмінним: 63,2 тис. грн на початок року та 63,8 тис. грн на кінець року. Збільшення склало лише 0,6 тис. грн, або 0,95 %. Це свідчить про стабільний рівень забезпеченості

матеріальними ресурсами, проте в умовах загального скорочення активів збереження великого обсягу запасів може вказувати на неефективне використання оборотних ресурсів.

У структурі пасивів власний капітал зменшився з 510,9 тис. грн до 509,6 тис. грн, тобто на 1,3 тис. грн. Фінансовий результат (накопичений дефіцит) зріс з –285,0 тис. грн до –331,9 тис. грн, тобто дефіцит збільшився на 46,9 тис. грн, або 16,4 %.

Таким чином, за результатами дослідження таблиці 2.9 доцільно сформулювати висновки з розрахунків. Так загальна вартість активів зменшилися на 21,3 %. При цьому залишкова вартість основних засобів скоротилася на 13,4 %. Первісна вартість активів знизилася незначно — на 0,25 %. А от знос основних засобів зріс на 5,9 %. Окремо за розрахунком характеризувалися запаси, які збільшилися на 0,95 %. Дефіцит фінансового результату збільшився на 16,4 %.

Отже, фінансовий стан Фінансового управління Лубенської міської ради Полтавської області за період 2024 року характеризується скороченням обсягу активів, зростанням зносу основних засобів та погіршенням фінансового результату, що вимагає:

- удосконалення обліку необоротних активів;
- посилення внутрішнього контролю та державного аудиту;
- розробки заходів з оновлення матеріально-технічної бази для підвищення ефективності використання бюджетних коштів досліджуваної бюджетної установи. Залишкова вартість основних засобів та первісна вартість у 2022–2024 роках зменшувалася щороку. Таке скорочення залишкової вартості зумовлене зростанням зносу основних засобів та відсутністю їх оновлення. Первісна вартість змінювалася незначно: Це підтверджує низький рівень інвестицій у придбання або модернізацію матеріально-технічної бази. Високий рівень зносу, який збільшився за два роки на 44 911 грн (з 324 554 до 368 665 грн), свідчить про старіння активів та потребу в проведенні державного аудиту ефективності їх використання.

У складі оборотних активів, запаси зросли у 2024 році майже вдвічі — з 28 758 грн до 63 187 грн (+34 429 грн), що може свідчити про покращення матеріального забезпечення або накопичення запасів для реалізації бюджетних програм. У 2024 році запаси майже не змінилися: 63 187 → 63 787 (+600 грн, +1 %), що відображає стабільність у забезпеченні поточної діяльності, але водночас може свідчити про неефективне використання оборотних ресурсів у умовах загального скорочення активів.

Таке скорочення залишкової вартості зумовлене зростанням зносу основних засобів та відсутністю їх оновлення. Первісна вартість змінювалася незначно: Це підтверджує низький рівень інвестицій у придбання або модернізацію матеріально-технічної бази. Високий рівень зносу, який збільшився за два роки на 44 911 грн (з 324 554 до 368 665 грн), свідчить про старіння активів та потребу в проведенні державного аудиту ефективності їх використання.

У складі оборотних активів запаси зросли у 2024 році майже вдвічі - з 28 758 грн до 63 187 грн (+34 429 грн), що може свідчити про покращення матеріального забезпечення або накопичення запасів для реалізації бюджетних програм. У 2025 році запаси майже не змінилися: 63 187 → 63 787 (+600 грн, +1 %), що відображає стабільність у забезпеченні поточної діяльності, але водночас може свідчити про неефективне використання оборотних ресурсів у умовах загального скорочення активів.

У 2024 році загальний обсяг активів зріс на 10 766 грн (з 215 129 до 225 895 грн, +5 %), що зумовлено збільшенням запасів. Проте у 2025 році активи знизилися до 177 747 грн (–48 148 грн, –21,3 %), що вказує на скорочення ресурсної бази та погіршення фінансового стану установи.

Ця динаміка демонструє, що хоча оборотні активи підтримують поточну діяльність, старіння основних засобів і відсутність нових інвестицій створюють ризики для подальшої стабільності.

Порівняльна характеристика основних показників діяльності Фінансового управління за 2022–2024 рр., грн., яка представлена в попередніх таблицях

свідчить про поступові зміни у структурі активів, фінансових результатах та ефективності використання бюджетних коштів.

У 2024 році спостерігалось невелике покращення фінансових результатів, що пов'язано з ефективним контролем витрат та стабілізацією надходжень. Проте у 2025 році дефіцит значно зріс через підвищення поточних витрат, відсутність додаткових джерел фінансування та старіння активів. Це свідчить про зниження ефективності використання бюджетних коштів.

Власний капітал залишався майже незмінним: 510 925 грн у 2023–2024 рр., і 509 625 грн у 2025 р. Балансові показники повторюють динаміку активів: збільшення у 2024 році на 10 766 грн та зменшення у 2025 році на 48 148 грн. Це підкреслює, що основні проблеми фінансового стану пов'язані зі скороченням ресурсів та зростанням зносу основних засобів.

Для оцінки ефективності використання необоротних активів Фінансового управління проведено аналіз за основними фінансовими показниками діяльності установи за 2022–2024 роки. Основним інструментом аналізу фінансових показників є система коефіцієнтів, яка дозволяє виявити динаміку ефективності управління основними засобами та оборотними активами досліджуваної бюджетної установи Фінансового управління Лубенської міської ради Полтавської області .

Аналіз показників ефективності використання необоротних активів і SWOT-аналіз Фінансового управління Лубенської міської ради Полтавської області представлено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10– Коефіцієнти ефективності використання необоротних активів Фінансового управління Лубенської міської ради за 2022–2024 роки

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Примітки
Коефіцієнт фондодідачі (Кф)	–1,48	–1,63	–2,06	Фінансовий результат / середня залишкова вартість основних засобів
Коефіцієнт зносу (Кз), %	63,5	68,2	72,4	Сума зносу / первісна вартість основних засобів * 100
Коефіцієнт вибуття (Кв), %	0,02	0	0,26	Списані основні засоби / первісна вартість на кінець року * 100

Джерело: сформовано за даними установи

Коефіцієнти ефективності використання необоротних активів Фінансового управління Лубенської міської ради за 2022–2024 роки включають коефіцієнт фондівіддачі, коефіцієнт зносу, коефіцієнт оновлення та коефіцієнт вибуття. Саме розрахунок цих коефіцієнтів характеризує ефективність діяльності досліджуваної фінансової установи.

Порядок проведення розрахунків коефіцієнтів ефективності використання необоротних активів було проведено наступним чином:

1. Коефіцієнт фондівіддачі (Кф) визначається як відношення фінансового результату до середньої залишкової вартості основних засобів:

$$Кф = \text{Фінансовий результат} / ((\text{Залишкова вартість основних засобів на початок року} + \text{Залишкова вартість основних засобів на кінець року}) / 2)$$

Розрахунок за роками:

2022 рік: $Кф = -295\,796 / ((212\,018 + 186\,371) / 2) \approx -1,48$

2023 рік: $Кф = -285\,030 / ((186\,371 + 162\,708) / 2) \approx -1,63$

2024 рік: $Кф = -331\,878 / ((162\,708 + 140\,960) / 2) \approx -2,06$

2. Коефіцієнт зносу основних засобів (Кз) визначається як відношення суми зносу до первісної вартості основних засобів, виражене у відсотках:

$$Кз = (\text{Сума зносу} / \text{Первісна вартість основних засобів}) * 100\%$$

Розрахунок за роками:

2022 рік: $Кз = 324\,554 / 510\,925 * 100\% \approx 63,5 \%$

2023 рік: $Кз = 348\,217 / 510\,925 * 100\% \approx 68,2 \%$

2024 рік: $Кз = 368\,665 / 509\,625 * 100\% \approx 72,4 \%$

3. Коефіцієнт оновлення основних засобів (Ко) показує частку придбаних нових активів відносно первісної вартості на кінець року:

$$Ко = (\text{Придбані основні засоби} / \text{Первісна вартість на кінець року}) * 100\%$$

2022 рік: $Ко = 0 / 510\,925 * 100\% = 0 \%$

2023 рік: $Ко = 0 / 510\,925 * 100\% = 0 \%$

2024 рік: $Ко = 0 / 509\,625 * 100\% = 0 \%$

4. Коефіцієнт вибуття основних засобів (Кв) визначається як відношення списаних основних засобів до первісної вартості на кінець року, у відсотках:

$K_v = (\text{Списані основні засоби} / \text{Первісна вартість на кінець року}) * 100\%$

2022 рік: $K_v = 86 / 510\,925 * 100\% \approx 0,02\%$

2023 рік: $K_v = 0 / 510\,925 * 100\% = 0\%$

2024 рік: $K_v = 1\,300 / 509\,625 * 100\% \approx 0,26\%$

Таким чином, нами проведено розрахунок коефіцієнтів ефективності використання необоротних активів Фінансового управління Лубенської міської ради за 2022–2024 роки

SWOT-аналіз використання необоротних активів Фінансового управління Лубенської міської ради за 2022–2024 роки визначив сильні та слабкі сторони діяльності фінансової установи.

Сильні сторони:

- стабільна структура управління обліком активів;
- наявність кваліфікованих кадрів бухгалтерської служби;
- регулярна наявність звітності та контролю за активами.

Слабкі сторони:

- низький рівень оновлення основних засобів ($K_o = 0\%$);
- зростання коефіцієнта зносу до 72,4 % у 2025 році;
- обмежене використання автоматизованих систем;
- затримки у відображенні змін вартості активів.

Враховуючи проведений аналіз, можна визначити наступні можливості з метою покращення діяльності Фінансового управління Лубенської міської ради: залучення грантових та цільових програм для модернізації основних засобів; підвищення кваліфікації персоналу у сфері обліку та аудиту; впровадження єдиної електронної платформи обліку активів для підвищення прозорості.

Загрозами та наслідками, які виникають за результатами діяльності Фінансового управління Лубенської міської ради, на нашу думку будуть наступні: обмежене фінансування з державного бюджету; ризики кіберзагроз при переході на електронні системи; часті зміни нормативної бази, що ускладнюють ведення обліку.

В результаті досліджень Фінансового управління Лубенської міської ради доцільно сформулювати наступні тенденції, що відображають аналіз коефіцієнтів показав поступове старіння основних засобів та відсутність оновлення, що знижує ефективність їх використання та SWOT-аналіз дозволив визначити ключові проблеми та потенційні шляхи їх вирішення, серед яких автоматизація обліку, модернізація активів і підвищення кваліфікації персоналу.

З метою покращення фінансового стану Фінансового управління Лубенської міської ради рекомендовано:

- впровадження системи моніторингу використання активів у режимі реального часу;
- планове оновлення матеріально-технічної бази;
- посилення внутрішнього контролю та регулярного аудиту ефективності використання необоротних активів.

Отже, доходи Фінансового управління стабільні, зростання за 2023 рік склало +2,86 %, при цьому витрати контролюються зі збільшенням на +2,21 %, що пов'язане із зарплатою та соціальними відрахуваннями. При цьому профіцит у 2023 р. склав 10 766 грн, що свідчить про ефективне управління ресурсами бюджетної установи. Основні витрати Фінансового управління Лубенської міської ради включають оплату праці, а матеріальні та інші витрати оптимізовані.

Нами рекомендовано розглядати додаткові джерела доходів для підвищення фінансової незалежності та ефективності бюджету. Порівняльний аналіз балансу за 2022–2024 роки показав, зниження залишкової вартості основних засобів та зростання їх зносу, що вказує на старіння матеріально-технічної бази.

Первісна вартість основних засобів майже не змінюється, що свідчить про низький рівень інвестицій та оновлення основних засобів. Оборотні активи значно зросли у 2023 році, а у 2024 році залишилися стабільними, що забезпечує поточну діяльність, але у умовах скорочення загальних активів це може свідчити про неефективне управління оборотними ресурсами.

Загальний обсяг активів зріс у 2023 році (+5 %), але у 2024 році значно знизився (-21,3 %), що вказує на погіршення фінансового стану установи. В додатку В додана наказ та інструкція з підготовки бюджетних зпитів до проекту бюджету Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області.

2.2 Особливості бухгалтерського обліку необоротних активів в установі

Фінансове управління веде облік необоротних активів відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. До складу основних засобів досліджуваної бюджетної установи Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради належать будівлі, офісна техніка, транспортні засоби, меблі, комп'ютери, а також нематеріальні активи - програмне забезпечення та ліцензії, потенти та капітальні інвестиції досліджуваної установи.

Строки корисного використання основних засобів та нематеріальних активів, які затверджені в Фінансовому управлінні виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області представлено в додатку Д до роботи.

В таблиці 2.11 представлена структура основних засобів за статтями обліку Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради 2022-2024 роках.

Таблиця 2.11 - Структура основних засобів за статтями обліку Фінансового управління Лубенської міської ради 2022-2024 роках

Роки	Види основних засобів				
	Будівлі, грн,	Обладнання, грн	Транспорт, грн	Інше,грн	Всього, грн
2022	6000000	4500000	1200000	750000	12450000
2023	6200000	4700000	1250000	630000	12780000
2024	6400000	4900000	1300000	550000	13150000

Джерело: сформовано за даними установи

Структура нематеріальних активів та капітальних інвестицій відображених в обліку Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради в 2022-2024 роках представлена в таблиці 2.12.

Таблиця 2.12 - Структура нематеріальних активів та капітальних інвестицій Фінансового управління Лубенської міської ради в 2022-2024 роках

Роки	Види нематеріальних активів				
	Ліцензії, грн,	Патенти, грн	Програмне забезпечення, грн	Капітальні інвестиції, грн	Всього, грн
2022	400000	120000	600000	980000	2100000
2023	420000	130000	650000	1050000	2250000
2024	450000	140000	760000	110000	2450000

Джерело: сформовано за даними установи

Доцільно зазначити, що всі діючі форми первинної документації в обліку основних засобів та інвентаризаційні описи дублюються один до одного. Порівнюючи форми «Інвентарна картка обліку основних засобів» та «Опис інвентарних карток з обліку основних засобів» з «Актом приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів», можна дати висновок, що в них є відсутня лише інформація про висновки приймальної інвентаризаційної комісії комісії, підписів та її членів. Відповідний наказ на склад та обов'язки інвентаризаційної комісії засвідчує керівник установи в якій проводиться перевірка.

Облікові записи при надходженні основних засобів Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради відображаються в меморіальному ордері №17 представлені в таблиці 2.13.

Таблиця 2.13 - Облікові записи при надходженні основних засобів Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради

Операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
Отримано фінансування	2313	5411	69600
Придбано ОЗ	1311	6211	69600
Перераховано постачальнику	6211	2313	69600
Відображено амортизацію	8014	1411	34800

Джерело: сформовано за даними установи

До складу меморіального ордера приєднано Акти на введення в експлуатацію основних засобів. (додаток Е). Це все не сприяє якісному веденню бух. обліку тільки збільшує трудомісткість опрацювання і відображення всієї інформації, створює певні труднощі до формування документообігу та забезпечення необхідними видами первинних документів. Щодо усунення наявних проблем у перевірці обліку основних засобів і підвищенні ефективності їх в використанні було б доцільно провести внутрішню перевірку основних засобів спеціально уповноваженою особою.

При такій перевірці проведення необхідно вирішувати такі завдання:

- перевірка стану обліку, наявності зберігання та ефективності використання основних засобів;
- обґрунтованість, правильність оформлення надходження та вибуття; – достовірне нарахування зносу та віднесення витрат до ремонту основних засобів;
- правомірність реалізації в основних засобів;
- своєчасність та правильність віднесення результатів від ліквідації на фінансово-господарську діяльність підприємства;
- перевірка правильності віднесення суми переоцінок на рахунки бухгалтерського обліку.

Облікові записи при списанні основних засобів Фінансового управління Лубенської міської ради представлені в таблиці 2.14.

Таблиця 2.14– Облікові записи при списанні основних засобів Фінансового управління Лубенської міської ради

Операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
Знос основних засобів	1411	1016	3993
Ліквідаційна вартість	8411	1016	399
фінансовий результат	5111	5511	4392

Джерело: сформовано за даними установи

Додаток К надає інформацію про в меморіальному ордері № 17 про накопичувальну відомість про вибуття основних засобів та нематеріальних

активів. До цього документу є підтверджуючі Акти на списання основних засобів.

Окремо розглядаються питання відображення в обліку ремонтів основних засобів. Акт виконаних робіт, які пов'язані з ремонтом основних засобів представлено в додатку Л.

Облікові записи при ремонті основних засобів Фінансового управління Лубенської міської ради представлено в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15 – Облікові записи при ремонті основних засобів Фінансового управління Лубенської міської ради

Операція	Дебет	Кредит	Сума, грн
Оприбутковано матеріали	1513	6211	25000
Списано витрати на ремонт	8014	6611, 6511	52000

Джерело: сформовано за даними установи

Основними чинниками поліпшення ефективності обліку основних засобів у сучасних умовах являється автоматизація обліку. Не менш велика роль припадає на автоматизацію в обліку основних засобів, яка є невід'ємною частиною процесу вдосконалення в діяльності підприємства.

Процес нарахування амортизаційних відрахувань Фінансового управління Лубенської міської ради в 2022-2024 роках представлено в таблиці 2.16. Документальним підтвердженням процесу нарахування амортизаційних відрахувань є додаток М «Розрахунок амортизації інших необоротних матеріальних активів». В ньому проведено розрахунок амортизації інших необоротних матеріальних активів.

Таблиця 2.16 - Суми амортизаційних відрахувань Фінансового управління Лубенської міської ради в 2022-2024 роках

Рік	Амортизація ОЗ, грн	Амортизація НМА, грн	Всього амортизаційних відрахувань, грн
2022	1240000	110000	1350000
2023	1280000	120000	1400000
2024	1330000	130000	1460000

Джерело: сформовано за даними установи

Основним чинником автоматизації є стабільність в постійної облікової інформації, яка буде формуватися на підприємстві. Вона створюватиме умови для її багаторазового використання та тим самим сприятиме покращенню ефективності застосування в комп'ютерної техніки на певній ділянці для облікової роботи. Щоб вирішити всі питання стосовно автоматизації обліку основних засобів використовується таке поняття, як «задача», вона являє собою алгоритм перетворення всіх вхідних даних за допомогою процедур та обробки даних у вихідні показники, вони мають певне функціональне призначення в бухгалтерського обліку і управлінні. Розрахунок коефіцієнта зносу та сумарних показників Фінансового управління Лубенської міської ради в 2022-2024 роках представлено в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17 - Розрахунок коефіцієнта зносу та сумарних показників Фінансового управління Лубенської міської ради в 2022-2024 роках

Рік	Сумарна вартість необоротних активів, грн	Загальна амортизація, грн	Коефіцієнт зносу, %
2022	14550000	1350000	9,28
2023	15030000	1400000	9,31
2024	15600000	1460000	9,36

Джерело: сформовано за даними установи

Теж існують проблеми нарахування амортизації на основні засоби. Якщо говорити про автоматизацію облікового процесу за допомогою програми «1 С: Бухгалтерія 8.2», то це дуже незручно: щоб нарахувати амортизацію на основні засоби, що стоять на обліку, бухгалтеру необхідно в кінці кожного місяця здійснити підсумкові розрахунки та нарахувати амортизацію.

Важливо, щоб комп'ютерна програма таку операцію здійснювала вже автоматично в регламентований програмою час. Важливою є проблема автоматизація розрахунків коефіцієнта зносу та сумарних показників. Для усунення проблеми дефіциту коштів на проведення ремонтних робіт було доцільно в бухгалтерському обліку формувати ремонтний фонд на підставі майбутніх витрат та платежів.

Варто зазначити, що в ніякому нормативно-правовому акті України не

надано типові форми для розрахунку забезпечень майбутніх витрат та платежів, через це виникає необхідність не тільки в автоматизації розрахунку відрахувань резерв, та розробленні типових форм. Для застосування вище вказаної методики пропонуємо створювати електронний документ «Розрахунок місячних сум відрахувань та поповнення майбутні хвитрат на ремонт власних основних засобів». У документі необхідно вказувати первісну вартість сновних засобів та суму накопиченої амортизації за вказаний період, кошторисну вартість запланованих робіт із капітального ремонту, на підставі цих даних програма автоматично буде розрахувати суму відрахувань у резерв.

Бухгалтерський облік і контроль основних засобів потребує вдосконалення в методико-організаційних аспектах, а такожу узгодженості законодавчо-нормативних актів.

Запропоновано шляхи вдосконалення організації обліку основних засобів, що сприятимуть удосконаленню виробничого процесу, підвищенню кінцевих результатів суб'єкта господарювання, серед яких: уведення додаткових показників в окремі форми первинних документів і реєстри аналітичного обліку основних засобів, проведення внутрішньої перевірки основних засобів уповноваженою особою, автоматизація облікового процесу за допомогою введення «задач» автоматизації, формування ремонтного фонду на підставі забезпечень майбутніх витрат і платежів, використовуючи для цих цілей субрахунок 474 «Забезпечення інших виплат і платежів».

2.3 Аналіз системи внутрішнього контролю бюджетної установи

Варто підкреслити, що суть фінансового аудиту визначається, як окрема система процедур в державі. Вона спрямовується на забезпечення ефективного використання державних фінансових ресурсів які є в інтересах суспільства. Система охоплює ті операції, які пов'язані з рухом державних коштів та здійснюються до відповідних форм за допомогою спеціальних методів. Для реалізації аудиту, яка є функцією управління державними фінансами, які

необхідно розробити його до методологічних та організаційних засадах та закріпити їх на законодавчому рівні.

Весь фінансовий контроль це специфічний різновид управлінської діяльності в окремій галузь економічних знань, які володіють широкими арсеналами в методичних прийомах. Такий контроль ґрунтуються на досягненнях в суміжних науках та аналізу в господарської діяльності, та бухгалтерського обліку і статистики. Постійність у здійсненні контролю застосовується комплексним використанням різних його способів: математичний та логічний, документальний і фактичний. Застосовуються такі підходи в всебічному аналізі та узагальнювання фактичних даних, визначення послідовності дій суб'єкта та контролю у складних виробничих ситуаціях та в умовах їх невизначеності, також перевірити достовірність всіх використаних фінансових даних.

Фінансовий контроль являється однією з ключових функцій в державному управлінні економіки та її регулювання. Розпорядження державних коштів завжди викликає дискусії, вони й нині не втрачають своєї актуальності. З цією метою було підготовлено та подано, до розгляду адміністрації бюджетної установи, відповідні матеріали щодо організації в фінансовому контролі. Схема державного фінансового контролю представлена в додатку Н.

В управлінні державними коштами Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області використовується система контролю, що передбачає реалізацію двох основних функцій:

1. Перевіряєму, яка полягає в співставленні даних, аналізу та, за потреби в додатковій перевірці на підставі документальних носіїв.
2. Послідовну за якою орган найвищого рівня мають повноваження впливати та регулювати діяльність підпорядкованих органів, визначаючи всі межі відповідальності.

Даний контроль не є статичним до своєї сутті- форми та методи постійно змінюються та удосконалюються відповідно до потреб в суспільному розвитку.

Відповідно на перше січня кожного року, фінансово-економічний відділ,

згідно до своїх функцій, проводить узагальнення господарських операцій, здійснює бухгалтерський облік згідно з національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку в державному секторі, створює квартальну і річну фінансову звітність у національній валюті - гривні.

В бухгалтерському обліку застосовує робочий план рахунків, відповідний з урахуванням особливостей структури й специфіки діяльності, також враховується структура кодування всіх аналітичних рахунків та субрахунків в державному секторі відповідно, до специфіки діяльності установи.

Інвентаризація являється одним із методів ведення в бухгалтерському обліку. При інвентаризації перевіряється все майно установи, незалежно від його розташування та усі види фінансових зобов'язань. Для забезпечення достовірності бухгалтерських даних та фінансової звітності всі господарюючі суб'єкти, включно з бюджетними установами, повинні постійно проводити інвентаризацію активів та зобов'язань, завданням якої є, перевірка та документальне підтвердження їх наявності.

Інвентаризаційна комісія, затверджена наказом керівника в ході документальної перевірки встановлює:

- строки давності заборгованості за відповідними рахунками;
- особи з вини яких пропущені строки до позовної давності;
- точність та правильність розрахунків із банками, фінансовими і податковими органами та іншими установами. Структурними підрозділами які виділені на окремий баланс;
- заборгованість до підзвітних осіб;
- реальність заборгованості працівникам із заробітної плати та правильність розрахунків з ними в безготівкових перерахунках;
- своєчасність заходів для подальшого стягнення дебіторської заборгованості;
- обґрунтованість сум дебіторської заборгованості та кредиторської, строк позовної давності за якими минув.

Об'єкти та періодичність проведення інвентаризації у Лабораторії

визначаються їх керівником, за винятком випадків коли проведення інвентаризації стає обов'язковим відповідно, з чинним законодавством. Формування звітності здійснюється на основі даних бухгалтерського обліку, з використанням форм, передбачених нормативними актами та відомчими керівними документами.

За несвоєчасне оформлення всіх первинних документів і реєстрів бухгалтерського обліку, а також за недостовірність відображених у них даних відповідальність покладається на осіб, що склали та підписали такі документи.

Головними факторами, що вплинули на недоліки у веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності, являється недостатній контроль, з боку керівництва, за забезпеченням фіксування всіх фактів здійснення всіх господарських операцій у первинних документах, реєстрах і звітності протягом періоду, які підлягають ревізії.

При перевірці та ревізії повноти відшкодування встановлено, які зазначені суми були повністю усунуті шляхом добровільного утримання коштів від заробітної плати працівників за їх письмовою згодою і перераховані відповідно до бюджету.

РОЗДІЛ 3

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ, КОНТРОЛЮ ТА АУДИТУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

3.1 Удосконалення організації обліку необоротних активів

Аналіз стану обліку необоротних активів Фінансового управління Лубенської міської ради проведений в другому розділі виявив, що облік ведеться відповідно до нормативних вимог, проте існують проблеми автоматизації та структурування даних. Значна частина облікових операцій здійснюється вручну, що збільшує ймовірність помилок та дублювання інформації.

Для підвищення якості обліку пропонується:

1. Впровадження автоматизованої системи обліку основних засобів на базі програмного комплексу 1С:Бухгалтерія (версія для бюджетних установ). Це дозволить:

- автоматично формувати первинні документи та амортизаційні відрахування;
- вести історію змін вартості активів;
- забезпечити інтеграцію з фінансовою звітністю.

2. Уніфікація форм облікових документів, включаючи картки обліку основних засобів та форми списання активів, відповідно до Наказу Мінфіну України № 291 від 30.04.2013 (Про затвердження форм первинних документів).

3. Регулярне навчання персоналу бухгалтерії з питань обліку, аудиту та використання комп'ютерних технологій для зменшення ризику помилок і підвищення ефективності облікових процесів.

Очікуваний ефект: скорочення часу на обробку даних на 20–30 %, зниження ризику помилок у розрахунках амортизації та підвищення достовірності фінансової звітності.

Однією з найважливіших складових процесу відтворення матеріально-технічної бази є оновлення основних засобів, без яких неможливе ефективне функціонування виробничих та адміністративних процесів. Важливу роль у забезпеченні безперервності цих процесів відіграє амортизація, яка одночасно є джерелом формування коштів для відновлення основних засобів та складовою витрат діяльності установи. Правильне управління амортизаційною політикою дозволяє ефективно планувати капітальні видатки, оптимізувати витрати на ремонт і підтримку, а також забезпечує достовірність бухгалтерського та податкового обліку.

В умовах Лубенської міської ради амортизаційна політика повинна враховувати особливості експлуатації різних груп основних засобів. Наприклад, адміністративні будівлі, меблі та споруди зносяться рівномірно, тому для них доцільно застосовувати прямолінійний метод амортизації, який забезпечує стабільне нарахування відрахувань протягом всього терміну служби. Для комп'ютерної техніки та обладнання, які швидко морально зношуються, більш економічно обґрунтованим є кумулятивний метод амортизації, що дозволяє у перші роки експлуатації накопичувати більші кошти для їх оновлення.

Розрахунок амортизації за прямолінійним методом для комп'ютера вартістю 15 000 грн. з ліквідаційною вартістю 0 грн. та строком корисного використання 5 років виглядає так:

Таблиця 3.1- Розрахунок амортизації за прямолінійним методом

Рік	Амортизаційні відрахування, грн	Річна норма амортизації, %	Накопичена амортизація, грн	Залишкова вартість, грн
1	3000	20	3000	12000
2	3000	20	6000	9000
3	3000	20	9000	6000
4	3000	20	12000	3000
5	3000	20	15000	0

Джерело: сформовано автором

Для того ж об'єкта, що є комп'ютером, якщо застосувати кумулятивний метод, розподіл амортизації буде наступним:

Таблиця 3.2 - Розрахунок амортизації за кумулятивним методом

Рік	Амортизаційні відрахування, грн	Річна норма амортизації, %	Накопичена амортизація, грн	Залишкова вартість, грн
1	5000	33,3	5000	10000
2	4000	26,7	9000	6000
3	3000	20	12000	3000
4	2000	13,3	14000	1000
5	1000	6,7	15000	0

Джерело: сформовано автором

Як видно з розрахунків таблиці 3.2, кумулятивний метод дозволяє у перші роки накопичувати більші кошти, що є важливим для планування швидкого оновлення техніки та обладнання в установі.

Правильний вибір методу амортизації для кожної групи основних засобів забезпечує оптимальне використання ресурсів та підвищує ефективність діяльності Лубенської міської ради. Будівлі та меблі отримують стабільні відрахування, обладнання та техніка з високим моральним зносом — швидше оновлюються, що дозволяє економити на ремонті та уникати простоїв у роботі.

З метою оптимізації амортизаційної політики підприємства вважаємо за доцільне розподілити всі ОЗ на групи залежно від умов використання, і для кожної з них застосовувати відповідні методи нарахування амортизації (рис. 3.1).

Крім методу нарахування амортизації, при оптимізації політики важливим є вартісний критерій визнання основних засобів, оскільки від цього залежить коректність обліку та правильність відображення витрат. У практичній роботі Лубенської міської ради це означає, що всі основні засоби враховуються за фактичною вартістю придбання, із застосуванням ліквідаційної вартості та строку корисного використання відповідно до наказу про облікову політику.

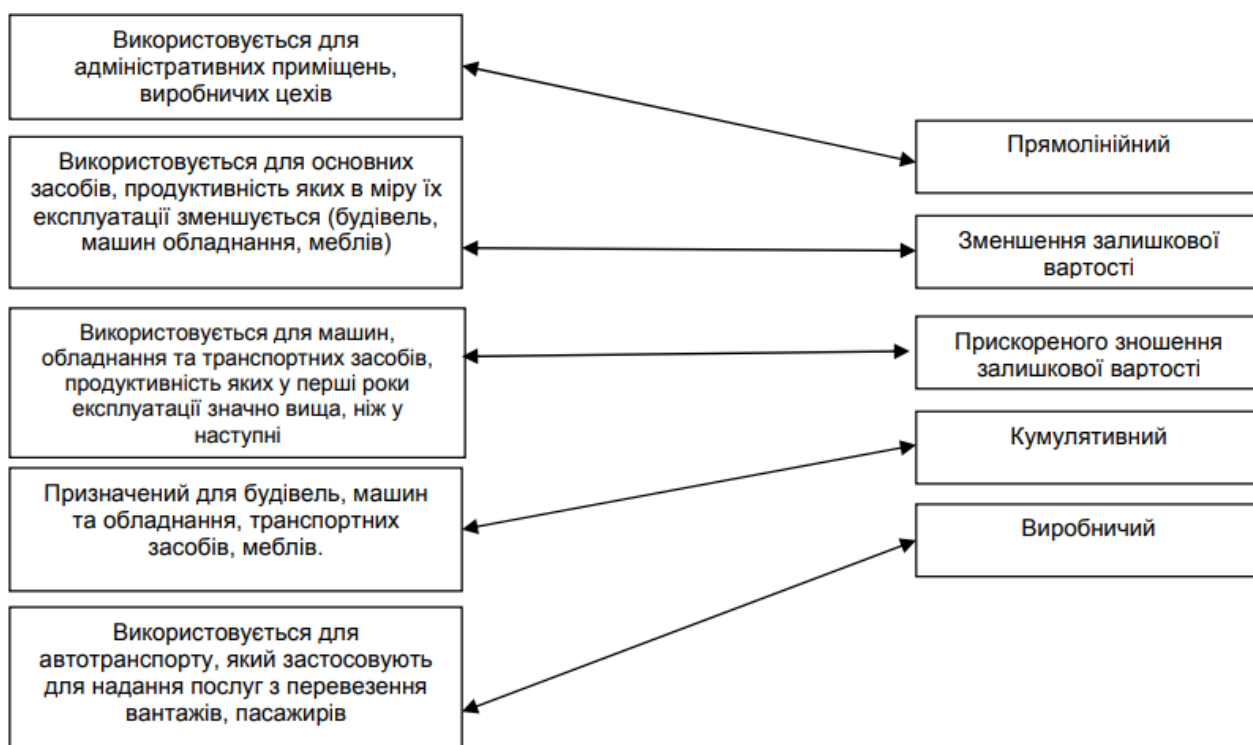

Рисунок 3.1 Групування основних засобів відповідно до методів нарахування амортизації

Джерело: сформовано автором

Врахування податкових норм також є важливим аспектом амортизаційної політики. Всі основні засоби, що підлягають податковому обліку, повинні коригувати фінансові результати відповідно до чинного законодавства, що дозволяє правильно нараховувати податок на прибуток та забезпечує точне планування бюджетних коштів на оновлення матеріально-технічної бази.

Дослідження показало, що амортизаційні відрахування зростали пропорційно до збільшення вартості основних засобів. Проте використання лінійного методу амортизації не завжди відображає реальну економічну ефективність.

В результаті дослідження, нами пропонується:

1. Впровадження методів прискореної амортизації для активів, що швидко зношуються (обладнання та транспорт). На нашу думку це дозволить:
 - більш точно відобразити фактичну вартість активів;
 - оптимізувати податкове навантаження;

- поліпшити планування капітальних витрат.

2. Розробка системи внутрішньої оцінки ефективності використання активів, яка включає:

- коефіцієнт завантаження основних засобів;
- коефіцієнт оборотності;
- порівняння з середньообласними показниками для контролю ефективності.

Таблиця 3.3 - Комплекс заходів для зменшення порушень і підвищення ефективності управління необоротними активами.

Напрямок	Заходи	Очікуваний результат
Облік	Автоматизація, уніфікація форм, навчання персоналу	Підвищення точності та оперативності обліку
Амортизація	Прискорена амортизація, внутрішня оцінка ефективності	Оптимізація податків, зменшення витрат
Контроль/Аудит	Внутрішній аудит, регламенти, комп'ютерні технології	Зменшення порушень, підвищення прозорості
Профілактика	Контроль списання, моніторинг ремонтів	Мінімізація зловживань, ефективність використання активів

Джерело: сформовано автором за результатами вивчення літературних джерел

Очікуваний ефект від впровадження запропонованого комплексу заходів для зменшення порушень і підвищення ефективності управління необоротними активами буде складати підвищення коефіцієнта ефективності використання активів на 3-5 %, зменшення витрат на ремонт та підтримку старого обладнання.

Отже, реалізація цих пропозицій дозволить підвищити економічну ефективність управління необоротними активами, забезпечити достовірність облікової та аналітичної інформації, а також сприятиме зростанню прозорості та контролю в діяльності Фінансового управління Лубенської міської ради Полтавської області.

3.2 Впровадження інформаційних технологій в облік і аудит необоротних активів в установі

Сучасні тенденції розвитку цифрової економіки та інформаційного суспільства суттєво впливають на методи ведення бухгалтерського обліку та організацію державного аудиту. Зростання обсягів даних, поширення електронних документів і автоматизованих систем управління активами обумовлює необхідність впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність бюджетних установ. Автоматизація облікових процесів дозволяє не лише підвищити точність і своєчасність формування звітності, а й забезпечує прозорість і контроль за кожним етапом руху активів, що особливо важливо при управлінні необоротними активами.

Для бюджетних установ доцільним є впровадження комплексної системи електронного документообігу, яка забезпечує відстеження руху необоротних активів від моменту їх придбання до списання. Така система дозволяє централізовано накопичувати та обробляти інформацію про активи, уникати дублювання даних і скорочувати час на підготовку звітів.

Використання спеціалізованих програмних продуктів, таких як «М.Е.Дос», «IS-PRO» чи «1С: Бухгалтерія для державних установ», забезпечує автоматичне формування фінансової та аналітичної звітності, контроль за станом активів, своєчасне відображення амортизаційних нарахувань та змін у обліковій політиці.

Серед основних переваг автоматизації обліку необоротних активів можна виділити наступні:

- значне зниження кількості ручних операцій, що зменшує ймовірність помилок;
- мінімізація впливу людського фактора на точність облікових даних;
- можливість дистанційного контролю за рухом активів, що особливо важливо для управління великими установами з численними об'єктами основних засобів;
- інтеграція з системою державного казначейства та іншими електронними ресурсами, що забезпечує оперативний контроль за фінансовими операціями та своєчасне виявлення відхилень.

Таблиця 3.4 - Порівняння традиційного та автоматизованого обліку

необоротних активів

Показник	Традиційний облік	Автоматизований облік	Ефект впровадження
Час обробки документів	5–7 днів	1–2 дні	Скорочення на 70–80 %
Ризик помилок через людський фактор	Високий	Низький	Мінімізація помилок
Контроль за рухом активів	Локальний, паперовий	Дистанційний, електронний	Підвищення прозорості
Формування звітності	Ручне	Автоматичне	Скорочення трудовитрат на 25–30 %

Джерело: сформовано автором

Економічний ефект від упровадження інформаційних технологій полягає у скороченні часу на обробку інформації, зниженні витрат на аудит і підвищенні якості управлінських рішень. Орієнтовне скорочення трудомісткості облікових операцій може сягати 25–30 %, що в перспективі забезпечить економію бюджетних коштів.

Таблиця 3.5 - Орієнтовне скорочення трудомісткості облікових операцій

Вид операцій	До автоматизації	Після автоматизації	Скорочення, %
Приймання необоротних активів	100 %	70 %	30 %
Списання активів	100 %	75 %	25 %
Формування звітності	100 %	65 %	35 %

Джерело: сформовано автором

Однак, вивчаючи та аналізуючи різні наукові, методичні та практичні джерела, ми рекомендуємо впровадити програмний комплекс «МІА: Облік і Звітність», створений на базі інформаційного програмного забезпечення «МІА» (Муніципальна інформаційна аналітика). Даний програмний продукт розроблений українськими фахівцями у сфері державного управління, інформаційних технологій та бюджетної аналітики з метою забезпечення повної автоматизації фінансово-господарських процесів у бюджетних установах. Його створення було спрямоване на підвищення прозорості управління бюджетними

коштами, уніфікацію облікових процедур відповідно до чинного законодавства, забезпечення високого рівня аналітичності даних, а також формування достовірної, структурованої та своєчасної звітності. В додатку П зображено інтерфейс програми який має зручну ЦРМ систему.

Таким чином, цифровізація бухгалтерського обліку та аудиту є необхідною умовою для забезпечення прозорості, ефективності й підзвітності державних установ. Запровадження інформаційних технологій дозволить створити єдине інформаційне середовище контролю за необоротними активами.

3.3 Вдосконалення методики внутрішнього контролю та державного аудиту необоротних активів в установі

На заключному етапі аудиторської перевірки фінансової звітності бюджетних установ формується підсумкова документація, яка включає:

- аудиторський звіт;
- інші офіційні документи, якщо аудит проводився як обов'язковий.

Метою аудиту є надання незалежної оцінки якості обліку та достовірності фінансової звітності, зокрема щодо необоротних активів. Аудиторський висновок базується на достатніх та прийнятних доказах, отриманих у ході перевірки, що дозволяє упевнитися у відсутності суттєвих викривлень та підтвердити достовірність інформації про активи, які перебувають на балансі Лубенської міської ради. Аудиторський звіт повинен починатися із заголовка, в якому наводиться інформація про те, що перевірка проводилась незалежним аудитором із зазначенням назви аудиторської фірми. Далі в аудиторському звіті треба визначити адресата, тобто для кого призначений звіт відповідно до умов і обставин завдання (акціонерам або раді директорів суб'єкта господарювання). Для Лубенської міської ради аудиторський звіт складається з наступних структурних елементів (рисунок 3.3):

Рисунок 3.3- Структура аудиторського звіту

Джерело: сформовано автором

Вступний параграф аудиторського звіту містить інформацію про склад фінансової звітності із зазначенням періоду її підготовки та твердження про застосування міжнародних стандартів аудиту. Також зазначається відповідальність керівництва за правильність підготовки звітності та відповідальність аудитора за зміст звіту.

У бюджетних установах, таких як Лубенська міська рада, застосування цифрових систем значно підвищує ефективність аудиту:

- дані про необоротні активи зберігаються в електронному вигляді, що дозволяє аудиторів швидко отримувати інформацію про придбання, переміщення та списання активів.
- інтеграція з системою державного казначейства забезпечує контроль за правильністю фінансових операцій.
- автоматичне формування звітності зменшує ймовірність помилок та спрощує перевірку залишків.

Таблиця 3.6 - Види аудиторських висновків щодо необоротних активів бюджетної установи

Види звіту	Умови застосування	Термінологія
Безумовно-позитивний	Облікова політика відповідає П(С)БО; дані достовірні; усі операції прозорі	«Справедливо і достовірно відображає», «Відповідає вимогам»
Умовно-позитивний	Незгода з управлінським персоналом або обмеження обсягу аудиту незначні	«За винятком», «Відповідає вимогам впливу питання»
Негативний	Суттєва невідповідність або спотворення інформації	«Спотворює справжній стан», «Не відповідає вимогам»
Відмова від висловлення думки	Обмеження обсягу аудиту настільки суттєві, що неможливо отримати достатні докази	«Відмова від висловлення думки»

Джерело: сформовано автором

Таким чином, заключний етап аудиту необоротних активів бюджетної установи включає отримання достовірних доказів, перевірку відповідності облікової політики, аналіз обліку необоротних активів і формування аудиторського висновку. Використання цифрових систем підвищує оперативність, точність та прозорість аудиторських процедур.

Паралельно із зовнішнім аудитом ефективність управління основними засобами забезпечує система внутрішнього контролю та аудиту. Аналіз стану внутрішнього контролю показав наявність проблем у розподілі обов'язків та документальному забезпеченні процедур, що потребує впровадження комплексного підходу для мінімізації ризиків та підвищення прозорості пропонується комплекс заходів, який включає організаційні, документальні та технічні рішення.

Організаційні заходи, які доцільно провести та які виявлена при аналіз стану внутрішнього контролю, що показав наявність проблем

- запровадження системи внутрішнього аудиту з щоквартальним перевірянням основних засобів та амортизаційних відрахувань.

- розробка чек-листів і регламентів для контролю операцій з активами, що забезпечує: чітке розмежування обов'язків; оперативне виявлення недоліків; документальне підтвердження всіх процедур.

Таблиця 3.7 - Процедура внутрішнього аудиту Фінансового управління Лубенської міської ради

Процедура аудиту	Відповідальний	Частота перевірки	Очікуваний результат
Перевірка нарахування амортизації	Головний бухгалтер	Квартально	Достовірність обліку амортизації
Контроль стану основних засобів	Начальник відділу обліку	Квартально	Мінімізація зношення і втрат активів
Оперативний аналіз витрат на ремонт	Інженер-технік	Щомісяця	Оптимізація витрат та планування бюджету
Перевірка документів щодо списання	Юрисконсульт	За потреби	Законність та доцільність списань

Джерело: сформовано автором

Технічні заход, які доцільно провести для Фінансового управління Лубенської міської ради включають:

- використання комп'ютерних технологій для формування аудиторських доказів та аналізу ризиків (MS Excel з макросами, 1С:Аудит).
- розробка заходів профілактики порушень фінансової дисципліни, що включає: контроль за списанням активів; моніторинг витрат на ремонт та утримання; звітність про виконання внутрішніх правил.

Очікуваний ефект від реалізації цих заходів: зменшення випадків неправильного обліку на 15–20 %, підвищення достовірності звітності, ефективний контроль за використанням активів та можливість оперативного прийняття управлінських рішень щодо ремонту, оновлення та списання основних засобів.

Особливості аудиту необоротних активів у бюджетних установах відображають, що необоротні активи, що перебувають на балансі Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області, включають основні засоби (будівлі, обладнання, транспорт), нематеріальні активи та інші довгострокові ресурси.

Таблиця 3.8 - Види контролю Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради

Види контролю	Інструменти	Періодичність	Мета
Контроль списання основних засобів	Акт списання, журнал обліку	За потреби	Забезпечення законності списання
Контроль витрат на ремонт	Розрахункові таблиці Excel	Щомісяця	Виявлення перевитрат і планування бюджету
Контроль за виконанням внутрішніх правил	Чек-листи, регламенти	Щоквартально	Дотримання внутрішньої дисципліни

Джерело: сформовано автором

Аудитор під час перевірки звертає увагу на:

- правильність обліку придбання та вибуття активів;
- відповідність залишків активів даним електронних облікових систем (наприклад, «1С: Бухгалтерія для державних установ» або «IS-PRO»);
- дотримання затвердженої облікової політики установи;
- своєчасність та правильність амортизаційних нарахувань.

Джерелами інформації для аудитує: первинні документи: акти приймання-передачі, накладні, договори на придбання активів; аналітичні та синтетичні облікові реєстри: Головна книга, журнали-ордери, відомості по рахунках обліку необоротних активів; фінансова звітність: баланс, звіт про рух необоротних активів, звіт про виконання бюджету; електронні системи обліку: М.Е.Дос, 1С: Бухгалтерія для державних установ, IS-PRO; додаткові підтвердження: письмові запити до управлінського персоналу, довідки юридичного відділу про наявність справ та дозволів, підтвердження від третіх осіб щодо фінансування.

Процедури аудиту фінансової звітності бюджетних установ, зокрема Лубенської міської ради, включають кілька послідовних етапів, кожен з яких має важливе значення для забезпечення достовірності та прозорості обліку необоротних активів.

На етапі перевірки форми звітності аудитор здійснює візуальну перевірку всіх реквізитів фінансових документів, звертаючи увагу на правильність заповнення кожного рядка та відповідність встановленим нормативним вимогам. Крім того, перевіряється наявність підписів уповноважених осіб і відміток контролю, що підтверджують легітимність та офіційність документів. Аудитор

також контролює відсутність необумовлених виправлень або підправлень, що можуть свідчити про порушення правил ведення обліку або спроби маніпулювання даними. Така перевірка дозволяє на початковому етапі виявити формальні помилки та недоліки, які можуть вплинути на достовірність фінансової звітності.

На етапі арифметичної перевірки аудитор перевіряє правильність обчислень у звітності. Зокрема, здійснюється порівняння підсумкових і проміжних показників, контроль правильності складання таблиць і підрахунку сум. Метою є виявлення можливих арифметичних помилок, які могли виникнути під час формування звітності до консолідації, а також перевірка коректності переносу даних між документами. Цей етап забезпечує впевненість у точності числових значень, що представлені у фінансовій документації.

Перевірка за змістом передбачає детальний аналіз того, наскільки показники фінансової звітності відповідають фактичним даним обліку необоротних активів. Аудитор здійснює логічну перевірку звітності, визначає найбільш ризикові об'єкти та ділянки, де можливі помилки або невідповідності. Це дозволяє оцінити реальний стан активів установи та виявити ділянки, які потребують додаткового контролю або уточнення.

При проведенні взаємної контрольної перевірки аудитор порівнює показники фінансової звітності з даними синтетичного та аналітичного обліку. Перевіряється відповідність залишків та оборотів на рахунках, що дозволяє виявити невідповідності або аномалії в обліку. Взаємна контрольна перевірка є важливою складовою аудиту, оскільки забезпечує зіставлення первинних даних та підсумкових показників і дозволяє визначити реальний стан активів та фінансового результату.

Аналізуючи дотримання облікової політики, аудитор оцінює правильність застосування облікової політики установи, зокрема методів нарахування амортизації, формування резервів сумнівних боргів та обліку вибуття запасів. Перевірка цього аспекту дозволяє оцінити, наскільки облік активів відповідає

нормативним документам і внутрішнім правилам, а також виявити можливі порушення або недоліки у процедурі розподілу витрат.

Оцінка безперервності діяльності включає аналіз фінансових результатів діяльності установи, оцінку її прибутковості та можливості подальшого функціонування без перебоїв. Аудитор перевіряє виконання договірних зобов'язань та отримує письмові підтвердження від юристів і третіх осіб щодо наявності правових та фінансових ризиків. Така оцінка дозволяє зробити висновок про стабільність і надійність фінансового стану установи, а також про її здатність ефективно управляти необоротними активами у довгостроковій перспективі.

Таким чином, комплексне виконання всіх етапів аудиту забезпечує всебічну перевірку фінансової звітності, дозволяє виявити як формальні, так і суттєві помилки, підвищує рівень достовірності даних та створює основу для прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо ефективного використання необоротних активів Лубенської міської ради.

Таблиця 3.9 - Основні аудиторські процедури щодо необоротних активів у бюджетних установах

Етап аудиту	Процедури	Очікуваний результат
Формальна перевірка	Перевірка форми, реквізитів, підписів	Виявлення помилок заповнення та відсутності підписів
Арифметична перевірка	Порівняння підсумкових і проміжних показників	Коректність розрахунків та підсумків
Змістовна перевірка	Аналіз правильності відображення активів	Достовірність обліку необоротних активів
Взаємна контрольна перевірка	Порівняння з даними реєстрів і первинних документів	Узгодженість облікових записів
Оцінка безперервності діяльності	Аналіз фінансових результатів, договірних зобов'язань	Встановлення можливості продовження діяльності

Джерело: сформовано автором

Завдяки поєднанню аудиту, внутрішнього контролю та впровадження цифрових технологій у процес управління необоротними активами Лубенської міської ради забезпечується високий рівень прозорості та достовірності інформації, що надходить до користувачів фінансової звітності. Впровадження

сучасних інформаційних систем дозволяє оперативно отримувати дані про стан активів, відстежувати їх придбання, переміщення та списання, що значно спрощує процес контролю та мінімізує ймовірність помилок або викривлень. Крім того, систематичне поєднання внутрішнього контролю та зовнішнього аудиту сприяє підвищенню ефективності управління матеріально-технічною базою установи, оскільки дозволяє своєчасно виявляти потенційні ризики, недоліки в обліку та порушення процедур, що можуть впливати на фінансові результати діяльності. Напрямки застосування внутрішнього контролю в установі представлені на додатку Р.

Такий комплексний підхід не лише забезпечує відповідність обліку нормативним вимогам та стандартам, а й створює передумови для раціонального використання ресурсів, планування та оптимізації витрат, а також для прийняття управлінських рішень на основі достовірних та актуальних даних. Крім того, інтеграція цифрових технологій у систему контролю дозволяє підвищити оперативність реакції на зміни в стані активів, забезпечити постійний моніторинг ефективності їх використання та своєчасно коригувати управлінські процеси, що в цілому сприяє зміцненню фінансової дисципліни та підвищенню загальної ефективності діяльності установи.

Таким чином, комплексне впровадження аудиторських процедур, внутрішнього контролю, державного аудиту та сучасних інформаційних технологій не тільки мінімізує ризики та втрати, а й створює стабільну основу для стратегічного управління необоротними активами, забезпечуючи довгострокову надійність та економічну ефективність функціонування фінансового управління Лубенської міської ради Полтавської області.

ВИСНОВКИ

У результаті проведених досліджень при виконанні магістерської кваліфікаційної роботи було досягнуто поставлену мету та вирішено основні завдання дослідження.

1. Актуальність та теоретичні аспекти вивчення сучасного стану наукової думки у сфері обліку, аудиту та контролю необоротних активів показало, що ефективне управління активами є ключовим фактором фінансової стабільності бюджетної установи. Досліджено економічну сутність та класифікацію необоротних активів бюджетної установи.

2. Проаналізовано інструктивні матеріали та публікації, що висвітлюють досвід організації обліку й контролю необоротних активів в бюджетних установах, а також досліджено функціонування інформаційних систем, які забезпечують цей процес.

3. Узагальнено теоретичні основи обліку та контролю необоротних активів бюджетних установ. Проаналізовано різні точки зору щодо методів обліку, амортизації та внутрішнього контролю, визначено не вирішені проблеми, зокрема автоматизація обліку та оптимізація амортизаційної політики. Теоретичний внесок у розробку пропозицій по вдосконаленню обліку і контролю нематеріальних активів відображають тенденції до узагальнення сучасних підходів до обліку та контролю необоротних активів, систематизовано нормативно-правову базу та методичні підходи.

4. Проведено діагностику фінансово-господарської діяльності бюджетної установи. Аналітичні результати проведено на прикладі Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області та було проведено детальний аналіз структури основних засобів, амортизаційних відрахувань та ефективності використання активів за 2022–2024 роки. Загальна вартість необоротних активів управління за останні три роки становить близько 3,2 млн грн, з яких понад 70 % припадає на будівлі та обладнання, а решта — на нематеріальні активи.

За даними таблиць представлено, що за 2023 рік загальні доходи Фінансового управління склали 4 233 813 грн, за 2024 рік - 4 354 936 грн. Основну частку доходів складають бюджетні асигнування, власні надходження та трансферти. Інші доходи від надання послуг і фінансові доходи відсутні або мінімальні. Відхилення вартості бюджетних асигнувань за період 2023-2024 років склало 121123 грн, що підтверджує збільшення коштів бюджетного фінансування на потреби Лубенської громади Полтавської області. Ці зміни підтверджуються також розрахунком відсотку темпу приросту на 2,86%. Особливим показником аналізу структури доходів Фінансового управління Лубенської міської ради є темп зростання доходів на 102,86%.

Питома вага бюджетних асигнувань у структурі доходів складає 100%, оскільки інші статті дорівнюють нулю ($4354936/4354936*100\%=100\%$). Отже, приріст доходів становить 121 123 грн. Темп приросту по досліджуваній установі склав 2,86 %, тобто у 2024 році доходи зросли порівняно з 2023 роком. У структурі доходів Фінансового управління за 2023–2024 рр 100 % становлять бюджетні асигнування. Активи переважно фінансуються за рахунок коштів місцевого бюджету, а їх облік ведеться централізовано.

5. Проаналізовано діючу систему обліку та розглянуто практичні аспекти ведення обліку. Фінансове управління веде облік необоротних активів відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі. До складу основних засобів належать будівлі, офісна техніка, транспортні засоби, меблі, комп'ютери, а також нематеріальні активи - програмне забезпечення та ліцензії. Сучасні тенденції розвитку цифрової економіки та інформаційного суспільства суттєво впливають на методи ведення бухгалтерського обліку та організацію державного аудиту. Зростання обсягів даних, поширення електронних документів і автоматизованих систем управління активами обумовлює необхідність впровадження сучасних інформаційних технологій у діяльність бюджетних установ. Автоматизація облікових процесів дозволяє не лише підвищити точність і своєчасність формування звітності, а й забезпечує прозорість і контроль за кожним етапом руху активів, що особливо

важливо при управлінні необоротними активами.

6. Проведено аналіз системи внутрішнього контролю бюджетної установи. В результаті проведених досліджень виявлено, що:

- загальна вартість основних засобів зростає, проте структура потребує оптимізації;
- коефіцієнт ефективності активів перевищує середньообласний рівень, що свідчить про ефективне використання ресурсів;
- існують недоліки в організації обліку та контролю, зокрема в ручному веденні документації та розмежуванні обов'язків.

7. Для бюджетних установ доцільним є впровадження комплексної системи електронного документообігу, яка забезпечує відстеження руху необоротних активів від моменту їх придбання до списання. Така система дозволяє централізовано накопичувати та обробляти інформацію про активи, уникати дублювання даних і скорочувати час на підготовку звітів. Використання спеціалізованих програмних продуктів, таких як «М.Е.Дос», «IS-PRO» чи «1С: Бухгалтерія для державних установ», забезпечує автоматичне формування фінансової та аналітичної звітності, контроль за станом активів, своєчасне відображення амортизаційних нарахувань та змін у обліковій політиці.

8. Серед основних переваг автоматизації обліку необоротних активів можна виділити наступні:

- значне зниження кількості ручних операцій, що зменшує ймовірність помилок;
- мінімізація впливу людського фактора на точність облікових даних;
- можливість дистанційного контролю за рухом активів, що особливо важливо для управління великими установами з численними об'єктами основних засобів;
- інтеграція з системою державного казначейства та іншими електронними ресурсами, що забезпечує оперативний контроль за фінансовими операціями та своєчасне виявлення відхилень.

Однак, вивчаючи та аналізуючи різні наукові, методичні та практичні

джерела, ми рекомендуємо впровадити програмний комплекс «МІА: Облік і Звітність», створений на базі інформаційного програмного забезпечення «МІА» (Муніципальна інформаційна аналітика). Даний програмний продукт розроблений українськими фахівцями у сфері державного управління, інформаційних технологій та бюджетної аналітики з метою забезпечення повної автоматизації фінансово-господарських процесів у бюджетних установах. Його створення було спрямоване на підвищення прозорості управління бюджетними коштами, уніфікацію облікових процедур відповідно до чинного законодавства, забезпечення високого рівня аналітичності даних, а також формування достовірної, структурованої та своєчасної звітності. В додатках до роботи зображено інтерфейс програми який має зручну ЦРМ систему.

Таким чином, цифровізація бухгалтерського обліку та аудиту є необхідною умовою для забезпечення прозорості, ефективності й підзвітності державних установ. Запровадження інформаційних технологій дозволить створити єдине інформаційне середовище контролю за необоротними активами.

9. Пропозиції щодо вдосконалення обліку необоротних активів включають комплекс заходів, що відображає:автоматизацію обліку необоротних активів;впровадження прискореної амортизації та системи оцінки ефективності активів;удосконалення внутрішнього аудиту та контролю, розробку регламентів і чек-листів;заходи профілактики порушень фінансової дисципліни.

Реалізація цих пропозицій дозволить підвищити економічну ефективність управління активами, забезпечити достовірність облікових даних та знизити ризики порушень у діяльності бюджетної установи.

Практичний внесок характеризує розроблені конкретні пропозиції щодо автоматизації обліку, оптимізації амортизаційної політики та підвищення ефективності внутрішнього контролю та державного аудиту, що можуть бути застосовані в бюджетних установах.

Рекомендації по вдосконаленню обліку, контроль та аудиту нематеріальних активів в бюджетних установах будуть наступні:

- впроваджувати автоматизовані облікові системи;

- застосовувати економіко-математичні методи для оцінки ефективності активів;
- регулярно проводити внутрішній аудит та контроль;
- здійснювати навчання персоналу для підвищення кваліфікації в обліку та аудиторській діяльності.

Виконана робота підтверджує можливість підвищення ефективності управління необоротними активами бюджетних установ шляхом поєднання сучасних теоретичних підходів, нормативно-правового регулювання та практичних інструментів контролю і аудиту. Економічний ефект від упровадження інформаційних технологій полягає у скороченні часу на обробку інформації, зниженні витрат на аудит і підвищенні якості управлінських рішень. Орієнтовне скорочення трудомісткості облікових операцій може сягати 25–30 %, що в перспективі забезпечить економію бюджетних коштів.

Впровадження запропонованих заходів щодо вдосконалення організації обліку, контролю та державного аудиту нематеріальних активів сприятиме підвищенню ефективності функціонування Фінансового управління виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Артеменко Н. В. Облікова політика установ державного сектору: сучасні підходи, порядок та умови зміни. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2023. № 17. С. 792-797.
2. Бардаш С., Свірко С., Краєвський В. Загальна концепція організації бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору. *Український економічний часопис*. 2023. №2. С. 10–16. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2023-2-2>.
3. Бондар М. І. Бухгалтерський облік в установах державного сектору як механізм управління державними фінансами. Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку: зб. матеріалів VI Міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 20-й річниці створення каф. аудиту, 10 грудня 2022 р.. Київ : КНЕУ, 2022. С. 260–262.
4. Бонарев В. В. Нормативно-правове регулювання організації та методики обліку установ державного сектору. *Ефективна економіка*. 2024. № 5. С. 59-68. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.5.58>.
5. Бюджетний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>. (дата звернення: 07.10.2025).
6. Гришук А. М., Бондарук Б. Я. Необхідність змін у процесі фінансового планування на державних підприємствах. *Economics. Finances. Law*. 2024. №10. Kyiv: LLC "International Business Center". С.35-40.
7. Дем'янишин В., Костецький В., Дем'янишина В. Модернізація бухгалтерського обліку фінансових ресурсів у державному секторі в умовах реформування системи управління публічними фінансами та зміцнення фінансової безпеки суб'єктів господарювання. *Світ фінансів*. 2022. № 4(73). С. 22-44.
8. Інструкція з бухгалтерського обліку необоротних активів бюджетних установ, затв. наказом Державного казначейства України від 17.07.2000 №64.: URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0485-00#Text>. (дата звернення: 07.10.2025).

9. Ковальова Т. В., Абрамов А. П., Гордієнко М. І. Оптимізація внутрішнього аудиту за допомогою аналітики великих. *Economics. Finances. Law*. 2024. № 10. Kyiv: LLC "International Business Center". С.16-22. URL:<https://doi.org/10.37634/efp.2024.10.3>

10. Кушнір Л. А., Коркушко О. Н., Шевчук Н.С. Особливості обліку благодійної допомоги в умовах воєнного стану. *Подільський вісник: сільське господарство, техніка, економіка*. 2023. № 1 (38). URL:https://journals.pdu.khmelnitskiy.ua/index.php/podilian_bulletin/issue/view/18/7 С.140-144.

11. Лобода Н. О. Витрати у системі бухгалтерського обліку. Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 29-30 травня 2024 р. Львів: Львівський торговельно-економ. ун-т, 2024. 523 с.

12. Макурін А. А. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах впровадження сучасних інформаційних технологій. *Облік і фінанси*, № 1 (87). 2022. С. 52 -58. URL:<http://www.afj.org.ua/pdf/723-rozvitok-buhgalterskogo-obliku-v-umovah-vprovadzhennya-suchasnih-informaciynih-tehnologiy.pdf>. (дата звернення: 07.10.2025).

13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі №121 «Основні засоби». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0116-15#Text>. (дата звернення: 07.10.2025).

14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 122 «Нематеріальні актив. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1208-10#Text>. (дата звернення: 07.10.2025).

15. Назаренко О. В., Горшкова Ю. А. Місія фінансового аналізу в процесі оцінки балансу підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 20. С. 25–29. <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.20.25>

16. Назаренко О. В. Облікове супроводження, особливості формування та оптимізації адміністративних витрат підприємства. Стратегічні пріоритети

розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет- конференції, м. Суми, 22 листопада 2022 р.. Суми: СНАУ, 2022. С. 135-137.

17. Петрик О. А., Парфененко О. О. Впровадження стандарту SAF-T UA як інструменту обміну бухгалтерською інформацією з державними органами та аудиторами. *Economics. Finances. Law*. 2024. № 10. Kyiv: LLC "International Business Center". С. 70-75. <https://doi.org/10.37634/efp.2024.10.3>

18. Постанова Кабінету Міністрів України від 03.12.2009 №1314 «Про затвердження Порядку проведення інвентаризації активів державного сектора» . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1314-2009-%D0%BF#Text>

19. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 10.10.2025).

20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 року №996-XIV URL: <http://zakon1.rada.gov.ua> (дата звернення: 01.05.2025).

21. Про внесення змін до Порядку проведення інспектування Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами. Київ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1123-2022> (дата звернення: 08.10.2025).

22. Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів. Наказ Міністерства фінансів України № 44 від 24.01.2012. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>. (дата звернення: 04.09.2025).

23. Про Стратегію модернізації системи бухобліку та фінзвітності в держсекторі до 2025 року. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uryaduhvaliv-strategiyu-modernizaciyi-sistemi-buhobliku-ta-finzvitnosti-vderzhsektori-do-2025-roku> (дата звернення: 04.09.2025).

24. Романенко Д.О. Роль та місце інформаційних систем в організації бухгалтерського обліку бюджетних установ. Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 19 листопада 2024 р. Суми: СНАУ, 2024. С. 65-67.

25. Романенко Д.О. Проблеми та напрями вдосконалення обліку нематеріальних активів бюджетних установ. Стратегічні пріоритети розвитку бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування в умовах глобалізації: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 18 листопада 2025 р. Суми: СНАУ, 2025. С. 86-87.

26. Селецька Д. О. Становлення концепції звітності зі сталого розвитку. Сучасні напрями розвитку економіки, підприємництва, технологій та їх правового забезпечення: матеріали Міжнар. наук.-практич конф., 29-30 травня 2024 р. Львів: Львівський торговельно-економ. ун-т, 2024. 523 с.

27. Шутка С. Є., Воляник Г. М., Колінько Н. І. Модернізація обліку в установах державного сектору економіки. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 29. С. 53-60.

28. Kramarenko K. M. Rol oblikovoї polityky u zabezpechenni efektyvnoi diialnosti biudzhethnykh ustanov [The role of accounting policy in ensuring the effective operation of budget institutions]. *Efektivna ekonomika*. 2021. vol. 10. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2021/80.pdf

29. Oneshko S., Nazarenko O., Yaremko I., Pysarchuk O., Koval O. Accounting and Financial Reporting in the IT Sphere of Ukraine: Opportunities of Artificial Intelligence. *Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice*. 2023. № 5 (52), 79-96 DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.52.2023.4151> (WoS, Scopus)

30. Shutka S. Ie., Volianyk H. M., Kolinko N. I. Modernizatsiia obliku v ustanovakh derzhavnoho sektoru ekonomiky [Modernization of accounting in institutions of the state sector of the economy]. *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini*. 2022. vol. 29. pp. 53–60.

31. Smith M. Real Options Approach To Evaluating Agricultural Investments Under Uncertainty: When To Get In And Out Of Sugarcane Production 2021. 234с. URL: [10.21272/sec.2\(1\).21-34.2021](https://doi.org/10.21272/sec.2(1).21-34.2021) (дата звернення: 28.09.2025).

32. Singh S.N. Impact of Value Added Tax on Business Enterprises: A Case of Mettu Tow. 173с. URL: [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).62-73.2021](https://doi.org/10.21272/fmir.3(4).62-73.2021). (дата звернення: 17.09.2025).

ДОДАТКИ